

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 290 — GOD. VII.

ŠIBENIK, 9. TRAVNJA 1958.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Savjetovanje u Šibeniku o problemima poljoprivrednog tržišta

Daljnji razvoj poljoprivrede zavisi o sređenom i stabilnom tržištu

Na savjetovanju o problemima poljoprivrednog tržišta, koje je održano u prostorijama Trgovinske komore, pored predstavnika poljoprivrednih zadruga i narodnih odbora općina, prisustvovali su i predsjednik NO kotara Petar Škarica, predsjednik Kotarskog odbora Socijalističkog saveza Milan Bijelić, potpredsjednik Kotarskog narodnog odbora Miro Kuhač i potpredsjednik NO-a općine Joso Ninić. Kao gost u ime Glavnog zadružnog saveza NR Hrvatske bio je prisutan i Ante Bojanić, potpredsjednik Glavnog zadružnog saveza.

Problemi tržišta i poljoprivredne proizvodnje sve više dolaze do izražaja u sadašnjem periodu nastojanja da se postigne potpuna stabilizacija tržišta kao uslov da se nesmetano nastavi proces daljnje unapređenja poljoprivredne proizvodnje i stvaranja društvenih socijalističkih odnosa na selu. Tom prilikom bilo je posvećeno i ovo korisno savjetovanje.

NOVI NAKUPCI

U uvodnom izlaganju o tome što je u posljednje vrijeme urađeno kod zadruga da se one uključe u proces unapređenja poljoprivredne i stabilizacije poljoprivrednog tržišta, predsjednik Zadružnog saveza u Šibeniku Zvonko Jurišić, istakao je, da su zadruge u tome postigle vidne uspjehe uza sve manjkavosti koje se još provlače u tom radu. Kao primjer naveo je, da se neke zadruge ne orijentiraju da obuhvate čitav otkup na svome području. Novi propisi koji izlaze ovih dana prepustaju pravo otkupa isključivo poljoprivrednim zadrugama. A samo ta činjenica pred rukovodstvom zadružnih organizacija po-

stavlja dosta složene i teške zadatke, koji u interesu oživotvorenja ekonomske politike trebaju biti najefikasnije i najpravičnije provedeni. Do sada je bilo slučajeva da neke zadruge vrše otkup čisto kampanjski, u periodu otkupa grožđa ili višnje. Međutim, postavlja se sada problem konstantnog otkupa svih ovih proizvoda, koji se kod seljaka pojavljuju kao tržišni viškovi. Naravno, da će se time omogućiti seljacima da svoje proizvode plasiraju lakše nego što je to dosad bio slučaj a gradska tržišta može od toga imati najveće koristi. To se odnosi kako na povrće tako i na voće, mlijeko i na druge proizvode koji se mogu dobiti na selu. Bilo je dosad slučajeva da zadruge odbijaju takav otkup od seljaka. Naveden je i primjer poljoprivredne zadruge iz Golubića, koja uza sva nastojanja zadržara, nije htjela da vrši otkup kapule. No nije u samljen primjer ove zadruge. Ima takovih pojava dosta. Dakle, ostavlja se problem jačeg angažiranja zadruga u čitav otkup tržišnih viškova sela. Na to se kao nužno postavlja i problem opskrbe zadruga sa potrebnom ambalažom i o-

stalom opremom za ovakovu trgovinu.

Iz diskusije predstavnika zadruga moglo se zapaziti da se na tržištu pojavljuju novi nakupci prikriveni raznim formama legalne trgovine. Međutim, kako se vidi ovdje se radi isključivo o nakupcima i spekulacijama, koji nabijajući cijene koriste svim mogućim kanalima i vezama, da bi onemogućile zadruge da one otkupe uz dogovorene cijene svoje tržišne viškove. Predstavnik zadruga iz Vodice naveo je primjer nakupca iz Stankovaca Stipe Morića, koji dolazi u Vodice, obilazi kuće seljaka, nagovara ih da prodaju vino u nekim slučajevima skuplje do dva ili tri dinara po maliganu nego što je to u stanju da zadruga plaća. Naravno, da takvo vino odlazi drugim kanalima, zadrugi se uskraćuje akumulacija, a na tržištu dolazi do povišenja cijena. Još eklatantniji primjer je stanje na po-

dručju zadruge Oklaj. Tamo prema izvaji poslovnog upravitelja zadruge od ukupno 100 vagona tržnih viškova zadruge jedna da otkupi 30 vagona. Ostala količina ide kanalima nakupaca i paušalista, koji seljacima plaćaju vino uz veće cijene. Kako to spriječiti — postavlja se pitanje. Sigurno je imao pravo Petar Škarica, kad je kazao da prije svega odgovornost leži na tamošnjim organima narodnog odbora općine, koji to mogu spriječiti, samo kada ne bi zazirali o tome hoće li se ili ne nekome da zamjera. A tako se ne može raditi. Nije ni čudo što je od planirane trošarine od 12 i više milijuna ostvareno svega 7 milijuna. Ove stvari traže hitno rješenje. Ove upozorenje na to da nešto nije u redu kada se takova očigledna spekulacija može da tolerira.

Naravno, da se na taj način gubi tako potrebna akumulacija iz ruku zadruga

AKUMULACIJA PRIJE SVEGA

Iznoseći podatke o sadašnjoj akumulaciji predsjednik Saveza je rekao, da akumulacija iz prometa sa poljoprivrednim proizvodima iznosi svega oko 90 do 100 milijuna dinara. To i odgovara prometu od jedne milijarde dinara. Međutim, činjenica je da postoje tržišni viškovi u visini od dvije milijarde dinara. Prema tome zahvaćanjem čitavog otkupa zadruge bi normalno trebale na ovome prometu da ostvaruju prihod od 200 milijuna dinara. Bez toga, kako je rekao Miro Kuhač, postavlja se pitanje i ostvarenja perspektivnog plana razvika poljoprivrede, gdje je predviđena suma od 2,5 milijarde dinara. Sigurno je da proces decentralizacije sredstava ustvari znači veće obaveze u pogledu dobivanja kreditnih sredstava iz centralnih fondova. To se vidi iz stalnog povišenja vlastitog učešća u investicijama. Taj proces je zakonit kod nas pa traži i odgovarajuće mjere u svrhu iznalaženja vlastitih sredstava. Pred zadrugom se postavlja to pitanje u najoštrijem vidu. Govoreći o tome predsjednik Socijalističkog saveza kotara Šibenik, Milan Bijelić, kazao je, da je pitanje akumulacije ona točka koja će nas povesti iz začaranog kruga rasprava na konkretan rad i stvaranje u poljoprivredi.

Svakako da su zadružne organi-

zacije spremne da prime na sebe ovaj zadatak. Ali, tu će trebati i svesrdna pomoć svih odgovornih faktora u pogledu poboljšanja kako materijalnih mogućnosti tako i kadrova. Jer, konačno kadrovi rješavaju sve.

(Nastavak na 2. strani)

Uloga plenuma narodnih odbora

Daljnji razvoj komunalnog sistema i rad narodnih odbora i kotara, bio je u toku predjzbornih priprema predmet žive diskusije širokog kruga birača. Obratili smo se drugu Čedj Grbiću, članu Izvršnog vijeća Sabora NR Hrvatske, da nam odgovori na neka pitanja s tim u vezi.

PITANJE: Koja su po vašem mišljenju najvažnija pitanja što ih treba rješavati u narednom periodu u pogledu učvršćenja komunalnog sistema?

ODGOVOR: Mislim da je najvažnija uloga političkih organizacija, a i novih narodnih poslanika, daljnje razvijanje i učvršćenje organa samoupravljanja u komuni, pri čemu je svakako potrebna i pomoć viših organa vlasti.

Naročito bi valjalo raditi na tome, da se razvija rad plenuma narodnih odbora. Nužno je da plenumi budu upoznati sa svim važnijim problemima te da u vezi s njima donose odluke, preporuke i zaključke. Ne bi trebalo dozvoliti da plenumi ostanu samo na tome, da rješavaju ona pitanja koja im propisi striktno nalažu, jer se time veoma sužava društveno-politički utjecaj plenuma na razvoj komune.

Kakva su to pitanja o kojima bi plenum NO-a trebao da raspravlja i da ih analizira zavisi od konkretne razvijenosti općine i najaktuelnijih problema u njoj. Uzima

službama i upravi zaposleno je do 2 posto aktivnog stanovništva, a u 24 općine taj se procenat kreće između 10-20 posto.

Ovi podaci govore o velikim razlikama u ekonomskoj razvijenosti, kao i o strukturi stanovništva u općinama. Jasno je da ova situacija nalaže i raznolik program rada NO-a, kako u određivanju glavnih problema, tako i po načinu pristupanja njihovom rješavanju. Zbog toga je i teško, a i nepotrebno, da neko propisima određi sadržaj i težinu rada NO-a. Kako najbolje iskoristiti vlastite mogućnosti za rješavanje najvažnijih pitanja, stvar je u prvom redu općine.

Mislim da je posebno potrebno pomoći vječima proizvođača u općinama, da faktički budu organ, koji će odlučivati kako će se najsvrsishodnije trošiti dio viška rada kojim raspolaže općina, i da utiče na pravilno trošenje fondova privrednih organizacija.

S obzirom na značajna sredstva s kojima privredne organizacije raspolažu (40 posto od ukupnog nacionalnog dohotka), to je svakako od prvorazrednog značaja kako za razvoj komune, tako i zajednicu u cjelini.

PITANJE: Da li neki propisi koje još brži napredak općina i koji su to propisi?

ODGOVOR: Propisi su uglavnom pravilno postavili ulogu op-

• Intervju s drugom Čedom Grbićem •

mamo same neke podatke koji te razlike najbolje ilustriraju, a što diktira i drugačiji rad NO-a i drukčije prilaznje problemima.

Mi imamo, na primjer, 83 općine gdje je svega do 5 posto aktivnog stanovništva zaposleno u industriji, saobraćaju, građevinarstvu, šumarstvu i rudarstvu, dok istovremeno postoji 21 općina gdje je u tom sektoru zaposleno 30-40 posto aktivnog stanovništva, a u 14 općina preko 40 posto.

U 109 općina od 80-95 posto aktivnog stanovništva zaposleno je u poljoprivredi, dok je u 56 općina taj procenat ispod 50 posto.

Osim toga u 43 općine u zanatstvu je zaposleno do 2 posto aktivnog stanovništva, dok taj procenat u 25 općina prelazi 10 posto.

Isto tako postoje i velike razlike u razvijenosti i društvenih službi i uprave što se vidi iz ovog podatka: u 109 općina u društvenim

općinama i dali su dovoljno širine za samostalan razvitak općine. Međutim, ipak ima nekoliko pitanja za koje mislim da će ih trebati mijenjati i u propisima, kako bi se općine mogle još brže i samostalnije razvijati.

To je u prvom redu problem financiranja društvenih potreba ili budžetiranja. O tome su se još u toku 1957. godine vodile diskusije u saveznim organima, ali zbog zauzetosti Savezne skupštine, a i zbog drugih teškoća, odloženo je donošenje novog zakona o budžetima. Općina je danas baš u tome najmanje samostalna, jer u svim glavnim budžetskim pitanjima odlučuju viši organi. Mislim da je zato nužno riješiti nekoliko pitanja:

a) odrediti točno kakve društvene potrebe je nužno financirati i po mogućnosti odrediti izvjesne minimalne standarde.

b) Razgraničiti što koja političko-teritorijalna zajednica treba financirati.

c) Postaviti iznose prihoda za financiranje tako, da općina u osnovi bude samostalna, a stimulirati je na, štednju.

d) Da se budžet potrošnje učini zavisnim (u osnovi) od privredne razvijenosti općine.

Drugi problem ne zavisi toliko od izmjene propisa, već od naše prakse. To je pitanje kako poljoprivredne organizacije jače vezati uz općinu. Poznato je da su upravo poljoprivredne radnje uglavnom vezane za zadružne saveze u kotaru, da je poljoprivredni fond kotarski i slično. Dio NO-a općina gdje je poljoprivreda razvijena, počeli su osnivati savjete za poljoprivredu, a počinju češće i nasjednicama da raspravljaju o tome. Općinske političke organizacije isto tako. Mislim da je to pravilan put.

Sada su vijeća proizvođača u takovim općinama sastavljena mahom od ljudi iz zadruga, ekonomija i poljoprivrednih dobara što svakako jača ulogu tih općina u odnosu na unapređenje poljoprivrede. Ipak, mislim, da bi formiranje fonda za poljoprivredu u općinama još više doprinijelo angažiranju općine na tom pitanju.

Nova magistrala imat će veliko značenje i za uspješnije snabdijevanje većih potrošačkih centara poljoprivrednim proizvodima, a napose za brži industrijski i turistički razvoj pojedinih predjela Hrvatske i Slovenije.

Učešćem omladine, autoput »Bratstvo i jedinstvo« na obje dionice između Zagreba i Ljubljane te između Beograda i Devdeltije bit će gotov nekoliko godina prije nego što je u početku bilo predviđeno.

I. v.

Sedam dana u zemlji

Beograd — Partijsko - državna delegacija FNJR, na čelu s predsjednikom Titom, posjetit će Poljsku u kasno proljeće ove godine.

Beograd — Predstavnik Državnog sekretarijata za vanjske poslove izjavio je, da atomsko naoružanje zapadnonjemačke armije izaziva zabrinutost ne samo u Jugoslaviji, već i kod svih ljudi uopće, kojima leže na srcu interesi mira. Vlada FNJR — nastavio je on — razmatra mogućnost da o pitanje u odgovarajućoj formi, postavi pred OUN.

Beograd — Na Karadordevu je nedavno održan sastanak delegacija CK SKJ i CK Mađarske socijalističke radničke partije. Na sastanku izvršena je razmjena mišljenja o pitanjima, koja interesiraju obje partije.

Beograd — Održan je prošireni plenum Centralnog odbora Saveza boraca Jugoslavije. Na dnevnom redu nalazio se izvještaj o radu Saveza od trećeg kongresa od kraja 1957. godine. U svom govoru, predsjednik Saveza boraca Aleksandar Ranković istakao je rezultate postignute u rješavanju biračkih pitanja i neke negativne pojave među borcima Narodnooslobodilačkog rata. Plenum je usvojio rezoluciju, kojom se protestira protiv naoružanja zapadnonjemačke armije atomskim oružjem i pozivaju sve boračke organizacije u svijetu da se suprotstave odluci Bundestaga.

isvjetu

Moskva — Vrhovni sovjet SSSR donio je odluku, da se u Sovjetskom Savezu odmah jednostrano obustave pokusi s atomskim i hidrogenskim oružjem svih vrsta. SSSR je pozvao SAD i Veliku Britaniju, da se pridruže ovoj odluci i da daju svoj doprinos u ograničenju trke u nuklearnom naoružanju i smanjenju opasnosti od atomskog rata.

Budimpešta — U cijeloj Mađarskoj svečano je proslavljen nacionalni praznik — trinaest godina oslobođenja od Hitlerovskih trupa i domaćeg fašističkog režima. Predsjednik Tito čestitao je predsjedniku Predsjedničkog savjeta NR Mađarske Istvanu Dobiju mađarski nacionalni praznik.

Džakarta — Kako javlja radio Džakarta, vladine trupe na Sumatri krenule su u napad na glavna pobunjenička uporišta Padang i Bukittingi.

Kairo — Na Dan solidarnosti s alžirskim narodom, cjo egipatski narod odao je šutnjom od pet minuta počast alžirskim mučenicima. Egipat također provodi akciju sakupljanja materijalne pomoći za borbu alžirskog naroda.

Pariz — Komunistička partija Španjolske pozvala je socijaliste i predstavnike španjolskih opozicionih grupa ljevice, centra i desnice na zajedničku akciju »nacionalnog pomirenja«, kako bi se ubrzalo rušenje Frankove diktature.

BRIGADE SU STIGLE

U prvoj smjeni na izgradnju autoputa »Bratstvo i jedinstvo« stiglo je 7.500 omladinaca i omladinki iz raznih krajeva zemlje, oкупljenih u 62 brigade.

Službeni početak radova obilježen je prvog aprila velikom omladinskom svečanosti u Novom Mestu Taj mali slovenski gradić priredio je prvim graditeljima topao i srdačan prijem. Tako su oni započeli radove pod svježim utiscima svečanosti, ispunjene nizom kulturno-umjetničkih i sportskih priredbi i prožete prvim međusobnim upoznavanjem pošto su pristigli iz svih Republika.

U prvoj smjeni koja će trajati dva mjeseca, većinom će zastupljena seoska i manjim dijelom radnička omladina. Za to vrijeme na autoputu će iz Srbije raditi 26 seoskih brigada i 2 brigade »STO Partizana«, iz Hrvatske 13 brigada i jedna brigada »Partizana« iz Makedonije 5 brigada, iz Bosne i Hercegovine 11 brigada i brigada »Partizana«, iz Crne Gore tri omladinske brigade i iz Slovenije

15 brigada, koje su već pred mjesec dana stigle na trasu autoputa zajedno s 3 brigade iz Karlova, Zagreba i Siska, da obavje pripreme radove.

Graditelji prve smjene dočekali je na trasi sve pripravno i uređeno. Za njihov smještaj podignuto je duž trase 16 naselja, opremljenih svim potrebnim stvarima za prijatan boravak. Sva naselja imaju vodu, električnu struju, higijenski uređene kuhinje, spavarnice i sve ostale nusprostore.

Osobito velika briga posvećena je ishrani i zdravstvenoj zaštiti brigadirima. Prema tablicama dnevnog sledovanja hrane, svaki brigadir primat će 4 obroka, iacine 4.500 kalorija. Hrana će biti raznovrsna, a svaki će omladinac moći da sleduje, kako je predviđeno, koliko bude želio. Redovno će dnevno primati 800 grama kruha, 250 grama mesa, 500 grama mlijeka, tome treba dodati voće, povrće i ostale prehradbene artikle.

O organizaciji i normalnom

funkcioniranju zdravstvene službe na autoputu vodit će računa specijalna zdravstvena komisija, sastavljena od poznatih zdravstvenih radnika Ljubljane, Zagreba i Beograda.

Kao što je poznato, brigadiri će imati na raspolaganju dovoljno slobodnog vremena; rade samo 6 sati, a sve ostalo vrijeme ispunjavat će zanimljiv program ideološko-političke, kulturno-prosvjetne i sportske aktivnosti.

Uporedo sa obavljanjem radnih zadataka, na igralištima uz naselja odvijaju se već i prva natjecanja u nogometu, odbojci, atletici i drugim disciplinama.

Stručnjaci smatraju da će se

Primošten

DALJNI RAZVOJ POLJOPRIVREDE ZAVISI O SREĐENOM TRŽIŠTU

(Nastavak sa 1. strane)

POSLOVNI SAVEZ AGENT ZADRUGA

Nekako dosadašnje kritike na rad poslovnih saveza, iako ponekad nisu našle baš pravo mjesto, ipak ukazuju na to da se ove organizacije nisu snašle na zadacima u novim uvjetima. To se odnosi i na naše poslovne saveze. Sigurno je, da oni kao trgovci na veliko odvojeni od interesa zadruga ne bi odgovorili svojoj svrsi. Zakonodavac im je namijenio neke od zadataka, između ostalih i to, da kao udruženja poljoprivrednih zadruga rade na unapređenju prerađivačke i dorade poljoprivrednih proizvoda. Taj zadatak nije moguće provesti bez odgovarajućih skladišnih i podrumskih i tehničkih sredstava. Sada se postavlja i to pitanje, gdje takova sredstva koncentrirati, da li ići na pretjerano rasipanje sredstava ili načine izlaza u tome, da se ili uljarne ili podrumi stvaraju u zajednicu onih zadruga, koji od toga imaju potrebu. To će izvesti biti put u investiranju zajedničkih sredstava. Samim tim i trgovina ne bi došla u pitanje. Ne radi se više o tome, da se postavljaju alternativne, nego kako će se te trgovine najjeftinije disponirati robom od proizvođača do potrošača. Tu sada poslovni savez kao agent direktnih proizvođača i proizvođačkih organizacija treba da uz izvjesnu proviziju normalno posluje. Dakle, takav rad poslovnih saveza, koji će biti usmjeren na korist zadruga.

TREBAMO STABILNO TRŽIŠTE

Sve to što je učinjeno i što treba da se učini traži već sada početne korake na srednju tržišta. Doduše, zadruga su insistirale na tome, da se pojača utjecaj tržnih inspektora, da se uklanjaju kojekakvi nakupiti, koji remete rad i stanje na tržištu. Sve to treba da se provodi. Ali, to nije dovoljno. Strativne mjere zahvaćanja u e-Ma koliko bile efikasne administrativne probleme one ne mogu dati najbolje rezultate. Zato je tu prije svega potrebno da se unaprijeđe proizvodnja, da se nađu solidne osnove za robno-novčanu razmjenu. Tu su dva zahtjeva jednog te istog procesa; bez solidne i dovoljne proizvodnje ne može biti ni stabilnog tržišta, kao što ni solidne proizvodnje ne može biti ako proizvođač nije siguran da će svoje proizvode prodati uz odgovarajuće ekonomske cijene. Svako povišenje cijena može negativno utjecati na proizvodnju kao i svako sniženje cijena ispod odnosa visine kada se proizvođača destimulira. Tu, dakle, dolazi do izražaja zakon vrijednosti koji tolerira ekonomske cijene. A one su relativne, zavise od načina proizvodnje. U našim sadašnjim uvjetima ekonomske cijene su one koje osim toga, što su ekvivalent vrijednosti, predstavljaju ujedno i stimulans za proizvodnju. Za takove cijene treba da se bore i same zadruga.

Predsjednik zadruga iz Knina svojim izlaganjem skrenuo je pažnju učesnika savjetovanja na jednu vrlo delikatnu situaciju, koja se stvorila nervozom oko pitanja tko će biti nosilac trgovine na selu, da li zadruga ili neka poduzeća. I već se u tu svrhu održa-

vaju tajni sastanci i dogovori, prave se kalkulacije, traži izlaz za naša poduzeća, stvaraju veze i sve to tako da nalici na račun bez krcmara. Pitanje o tome da li da zadruga i dalje zadržavaju pod svaku cijenu trgovinu industrijskom robom nije sporno. Ondje, gdje je takova trgovina balast za zadruga, gdje ona usporava razvoj zadruga kao poljoprivredne organizacije, tamo će sam razvika odstraniti trgovinu. Međutim,

ima solidnih zadruga koje su uspjele da trgovinu postavе tako, da im u glavnom poslu ne smeta i da im ujedno služi kao izvor akumulacije. Tamo stvar ne treba rezati poput kirurškog noža. To bi donijelo samo nedogledne posljedice. Prema tome, kao i za svaki slučaj i priliku, dobro je napomenuti, da tu treba raditi oprezno i uz analizu, a ne istrčavati se.

Ante Deković

Pred odlazak ansambla šibenskog kazališta u Rijeku

Kao što je već objavljeno, tjedan drame jadranskih kazališta, koji će se održati od 12. do 19. ovog mjeseca u Rijeci, otvorit će ansambl šibenskog kazališta predstavom komedije »Mand« od Marina Držića. 13. IV. kazalište iz Zadra izvest će dramu »Tetovirana ruža« od Tennessee Williamsa, 14. IV. kazalište iz Splita Držićevog »Skupak«, 15. IV. karlovačko kazalište »Filipa i Jonu« od Irwina Shawa, 16. IV. izvest će kazalište iz Pule Čopićevog »Nikoletinu Bursaću«, a 17. IV. riječko kazalište Shakespeareovu dramu »Macbeth«. 19. IV. bit će ponovljena najbolje ocijenjena predstava.

Ovo je prvi put kako šibensko kazalište sudjeluje na jednoj manifestaciji u kojoj će njegova dostignuća biti stručno ocijenjena i postavljena u odgovarajući odnos prema drugim kazalištima koja će sudjelovati. Dakle, radi se o važnoj afirmaciji, sticanju ugleda i popularnosti, koji našem kazalištu prilikom nedostaju. Stručnjaci iz jury, kritičari naših listova, publika velikog grada, svi će oni davati svoju ocjenu i ni-

jednom članu kolektiva našeg kazališta ne može biti svejedno kakva će biti ta ocjena. Zato nije nikakvo čudo što je među njima već zavladao prilicna nervoza. Uostalom, kroz afirmaciju kolektiva kao cjeline radi se i o afirmaciji svakog pojedinca, od kojih je najveći dio gotovo sasvim nepoznat u umjetničkim krugovima. Predriječka atmosfera u teatru je dominirajuća. Iako je premijera »Mand« bila prije pola godine i već odigrane mnoge predstave, ona se ponovo uvježbava. Redatelj Aleksandar Ognjanović, član beogradskog »Ateljea 212«, još jednom je zbog »Mand« došao u Šibenik i dotjeruje prije pola godine dovršeno djelo. Izmišljaju se nove nijanse, pronalaze nova mišljenja, rješavanja, popravlja jezik, oživljuje tempo, sve u cilju postizavanja što vjernijeg štimunga i atmosfere u kojoj se odigrava ova renesansna komedija jedne karnevalske noći. Nadajmo se da će ovi napori biti okrunjeni konačnim uspjehom i priznanjem, koji će svakako značiti veliko zadovoljstvo i za nas, publiku našeg kazališta.

Ispravna motorna vozila - sigurnost u saobraćaju

Cestovni saobraćaj a naročito onaj sa motornim vozilima iz godine u godinu osjetno se povećava. S obzirom na živost ovog saobraćaja pojavljuje se potreba poduzimanja onih mjera koje bi osigurale potrebnu sigurnost ljudi i imovine. Pored ostalih mjera jedna od najvažnijih je da se sprijечи puštanje u saobraćaj neispravnih vozila. Zapravo po našim propisima nijedno vozilo ne bi smjelo biti u saobraćaju na javnim putevima koje nije tehnički ispravno.

Kada se analiziraju dosadašnje saobraćajne nezgode, dolazi se do podatka da je 50 posto svih nesreća prouzročilo baš tehnička neispravnost motornih vozila.

Imajući u vidu važnost tehničke ispravnosti motornih vozila Pravilnik o registraciji motornih vozila, između ostalih propisa određuje, da se svake godine vrši tehnički pregled motornih vozila od strane posebno određene stručne komisije.

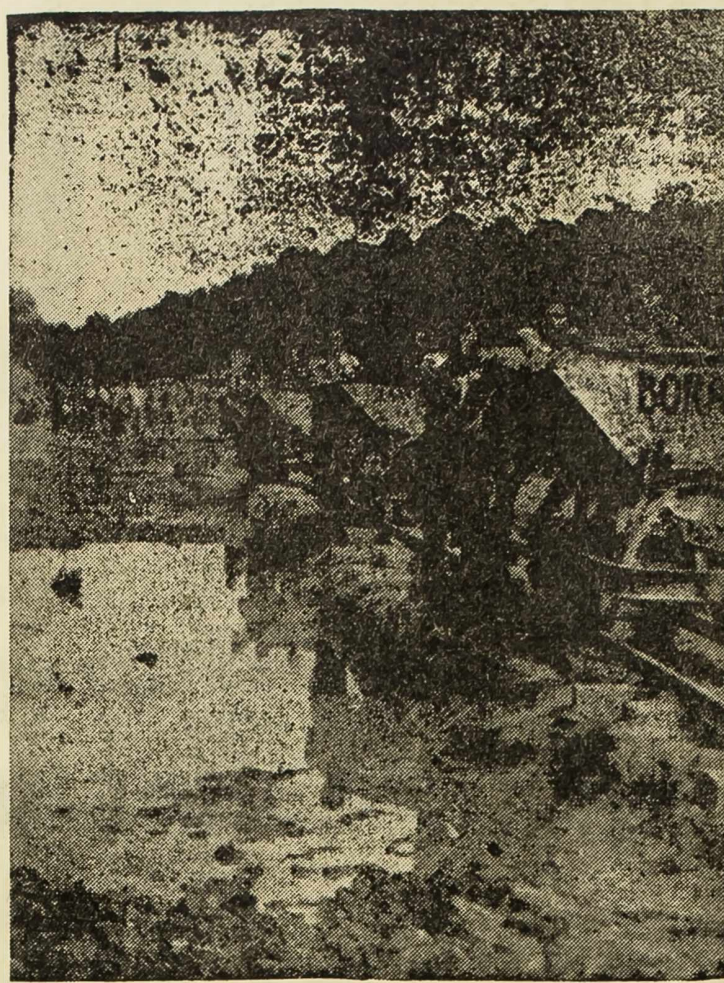
Kako svake tako i ove godine za područje našeg kotara ovaj pregled vršiće se od 15. IV. do

10. V. 1958. godine. Tom prilikom nadležna komisija za pregled tehničke ispravnosti motornih vozila treba da posveti naročitu pažnju pri ocjeni tehničke ispravnosti svakog pojedinog vozila, kako bi se samo tehnički ispravna mogla pustiti u saobraćaj na javnim putevima.

Sigurno je da će komisija svaku tehničku neispravnost na vozilu uzimati kao jedan od uzroka, uslijed čega nadležni organ ne će izdati, zapravo ne će ovjeriti važnost saobraćajne dozvole, već će vozilo staviti van saobraćaja sve dok se neispravnost ne uklone.

Da bi se osigurala što veća sigurnost u saobraćaju i izbjegle štetne posljedice, vlasnici motornih vozila trebaju svoja vozila stalno održavati u ispravnom stanju, a ne poduzimati mjere samo prilikom godišnje registracije.

U tom cilju nadležni organi trebaju stalno vršiti kontrolu, a prilikom ovogodšnjeg tehničkog pregleda motornih vozila trebaju isključiti iz saobraćaja svako vozilo koje ne bude stopostotno tehnički ispravno.

Dogovor šibenske omladine Za bolji sadržaj rada

Prošlih dana održana je u Šibeniku Općinska konferencija Narodne omladine na kojoj se raspravljalo o problemima rada i života radničke, seoske i srednjoškolske omladine na području šibenske općine. Konferenciji je prisustvovalo 130 delegata i mnogi su izražali iskustva i zapažanja iz rada svojih organizacija, a posebno su predlagali mjere koje bi trebalo da poboljšaju uvjete za bolji i sadržajni rad omladine na ideološko - političkom, kulturno - zabavnom i sportskom polju.

U diskusiji je, pored ostalih, sudjelovao i drug Štipe Baljkas, predsjednik Kotarskog komiteta Narodne omladine, koji je govorio o sistemu rada komiteta i osnovnih organizacija. Na kraju je drug Nikica Bujas, sekretar Općinskog komiteta SK naglasio, da bi omladinske organizacije morale mnogo više raspravljati o problemima proizvodnje i povećanja životnog standarda. Omladina u selu trebala bi aktivnije sudjelovati u radu poljoprivrednih zadruga i ozbiljnije se angažirati u borbi za unapređenje poljoprivrede. Govorci o suradnji radničke, seoske i srednjoškolske omladine, on je podvukao potrebu organiziranja lokalnih radnih akcija u kojima bi zajednički sudjelovala gradska i seoska omladina. On se također složio sa mišljenjem pojedinih diskutanata, da je kulturno - zabavni i sportski život moguće razvijati bez obzira na momentanu skučenost u pogledu prostorija i sportskih objekata. Na kraju je istakao potrebu da Općinski komitet NOH-e pruži sistematsku i efikasniju pomoć osnovnim organizacijama.

Konferencija je izabrala novi Općinski komitet od 29 drugova i drugarica, a u Nadzornu komisiju je birano 5 lica.

Na prvom sastanku novoizabranog komiteta izvršeno je konstituiranje. U sekretarijat su izabrani Slavko Vrančić, Vinko Vudrač, Nikola Erceg, Frano Lambaša, Nada Divjak, Ante Slavica, Duško Baković, Marko Kljaić i Veljko Martjnović. Za predsjednik Općinskog komiteta NOH-e izabran je Slavko Vrančić.

Konzervatorski radovi u našem gradu

Šibenik obiluje nizom spomenika kulturno - umjetničke vrijednosti, od kojih je veći broj u toku rata bio teže oštećen, a neki su čak do temelja porušeni. Odmah poslije oslobođenja grada konzervatorski zavodom za Dalmaciju u Splitu odlučila su mnogima od njih izvršiti potrebne popravke. Najteže je stradala Gradska vijećnica, vrijedan renesansni spomenik iz XVI. vijeka. Za njeno potpuno restauriranje odmah poslije rata izvršene su potrebne pripreme i, netom je inq. arh. Bilinić izradio projekt, radovi su započeli. Taj objekt je uz neke preinake gotovo sličan onome stariju. Vijećnica je obnovljena i nakon što se izvrše još neki manji radovi bit će predana NO općine na upotrebu. Pored vijećnice zamašni radovi obavljani su i na katedrali, gdje je potpuno restaurirana sakristija, zatim portali i glavni svodovi u unutrašnjosti crkve. Svi ti radovi izvršeni su pod nadzorom inq. arh. Rajha. Isto tako obnovljen je barokni zvonik i ikonostas u crkvi sv. Spasa, dok su radovi manjeg značaja izvršeni na krovu crkve sv. Frane i gradskih tvrđava. Na svim tim radovima uložena su znatna finansijska sredstva, koja je dodijelio Konzervatorski zavod za Dalmaciju i NO šibenske općine.

Povjerenštvo Konzervatorskog zavoda za Dalmaciju u Šibeniku izradilo je plan radova, koji bi trebali biti obavljani u toku ove godine na nekim kulturno historijskim spomenicima. Neki od ovih spomenika nalaze se u derutnom stanju, pa je njihova adaptacija neophodna, jer bi u protivnom slučaj svako eventualno odlaganje zahtijevalo daleko veće troškove. Prema tom planu spominje se

reći o suradnji radničke, seoske i srednjoškolske omladine, on je podvukao potrebu organiziranja lokalnih radnih akcija u kojima bi zajednički sudjelovala gradska i seoska omladina. On se također složio sa mišljenjem pojedinih diskutanata, da je kulturno - zabavni i sportski život moguće razvijati bez obzira na momentanu skučenost u pogledu prostorija i sportskih objekata. Na kraju je istakao potrebu da Općinski komitet NOH-e pruži sistematsku i efikasniju pomoć osnovnim organizacijama.

Konferencija je izabrala novi Općinski komitet od 29 drugova i drugarica, a u Nadzornu komisiju je birano 5 lica.

Na prvom sastanku novoizabranog komiteta izvršeno je konstituiranje. U sekretarijat su izabrani Slavko Vrančić, Vinko Vudrač, Nikola Erceg, Frano Lambaša, Nada Divjak, Ante Slavica, Duško Baković, Marko Kljaić i Veljko Martjnović. Za predsjednik Općinskog komiteta NOH-e izabran je Slavko Vrančić.

Seminar iz domaćinstva

Pri Centru za unapređenje domaćinstva kotara završili su rad dva dvodnevna semina iz ekonomike domaćinstva za prosvjetne radnike obaveznih škola s područja kotara. Seminarski organizirani s ciljem, da se prosvjetni radnici upoznaju sa smjernicama rada Centra, te da u suradnji sa njim pomognu rad mlječnih školskih kuhinja, kako bi dijeljenje mlječnog obroka bilo bolje organizirano, a hrana pripremljena raznovrsnije.

Na seminarima je održano predavanje o školskom vrtu, koji je na maloj površini treba da posluži kao nastavni objekt, a uz to da bude odjedna ploha za selo, zasijana onim kulturama povrća, za koje znamo da su deficitarne u svakodnevnoj ishrani stanovništva.

Seminar su obuhvatili i predavanja iz ekonomike domaćinstva,

Čemu paušalne radnje

Za posljednje tri godine u Šibeniku je otvoreno nekoliko paušalnih zanatskih radnji. Tako postoji izvjestan broj bravarskih, električarskih i vodoinstalaterskih radionica kojih je svrha da za građane obavljaju manje popravke. Otvaranje tih radionica, za kojima se osjećala potreba, građani su toplo pozdravili. I u početku one su zaista zadovoljavale svakodnevne potrebe ljudi. Međutim, u posljednje vrijeme pojedini građani se žale, da se poslovođe u tim radnjama nerado prihvataju takvog posla opravdavajući to prezauletom, ali nekim drugim poslovima koje im s financijske strane donose veće prihode. Riječ je, naime, o preuzimanju poslova koje oni obavljaju za razne privredne organizacije, pa čak i za neke izvan gradskog područja. Smatramo, da je i taj posao potreban, ali ipak svrha njihovog postojanja prvenstveno treba da bude usmjerenja na zadovoljenje svakidašnjih potreba građana. (J)

Neiskorištena kinoaparatura

Mnoge škole u našem gradu ne posjeduju kinoaparaturu, pa bi bilo nužno da se aparaturo Sekretarijata za prosvjetu i kulturu NO općine Šibenik koristi u našim školama u gradu. U svim školama postoji električno svijetlo. Ima i filmova, a ima i prikladnih prostorija gdje se mogu prikazivati kino predstave.

Govori se o reformi škole, a koliko je filmova prikazano po našim školama u gradu od kako Sekretarijat posjeduje kinoaparaturu? Kinoaparatura je kupljena da se koristi. V.

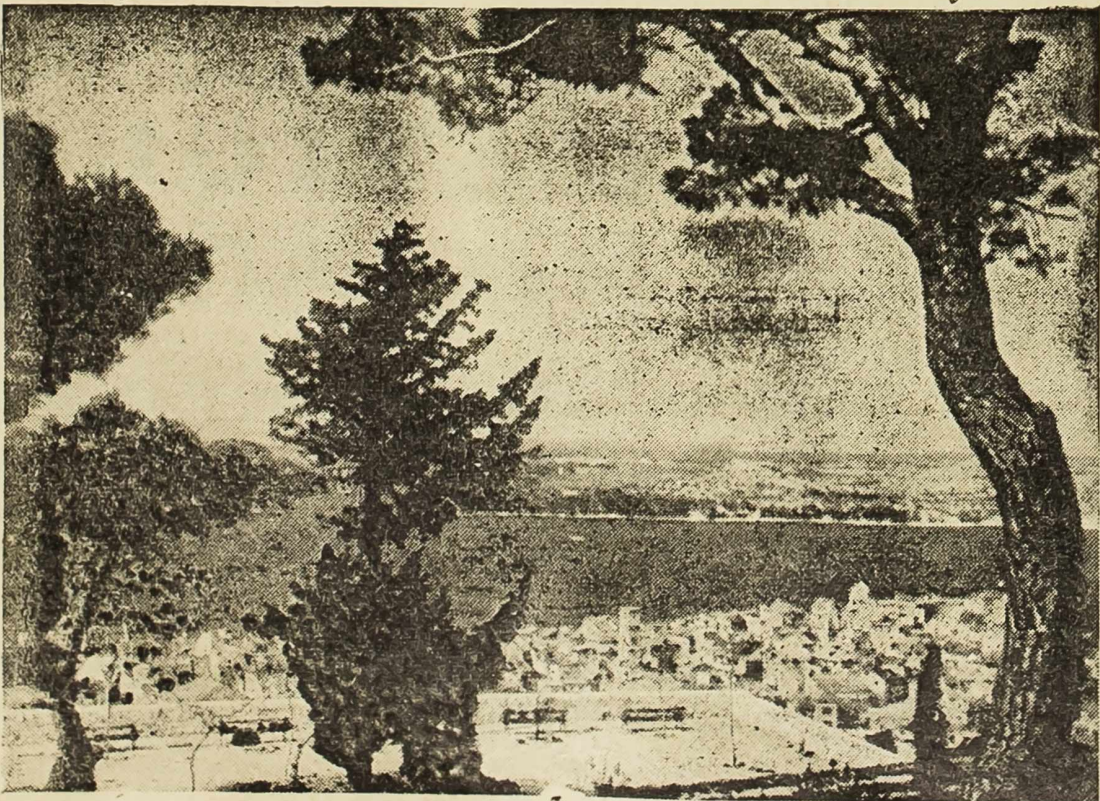
Čišćenje cipela - 180 dinara

Šibenik ima dvojicu čistača cipela, koji su stacionirani na Poljani maršala Tita. Nema nitko ništa protiv što su oni tu. Međutim, čini mi se, da su cijene njihovih usluga preveć visoke. Nedavno sam se obratio onom u šubar da mi očisti cipele i on je to obavio vješto, upravo majstorski, ali je za tu uslugu naplatio ništa manje nego 180 dinara. S obzirom na utrošeno vrijeme i materijal, mene je ta cijena iznenadila.

Pretpostavljam, da su mjerdavni organi odredili cijene tih usluga, samo bi trebalo na neki način ipak kontrolirati da li ih se vlasnici »radnji« na Poljani pridržavaju. Š.

Mušterije imaju prednost

Prilikom nabave mesa za svoje domaćinstvo, stalno se služim u prodavaonicama »Mesoprometa«. Tako sam i u prošlu subotu došla u njihovu mesarnicu na obali. Kad sam zamolila prodavača Josu Grubišića da mi izmjeri jedan komad teletine, on je, na moje veliko zaprepaštenje, odgovorio, da mi ne će dati mesa, jer da nisam njegova mušterija! Zaista, neshvatljiv odnos prema potrošaču, koji se nije smio dogoditi u jednoj radnji socijalističkog sektora. Smatram, da bi bilo korisno kad bi uprava »Mesoprometa« pozvala na odgovornost takvog namještenika, koji neodgovornim postupcima nanosi štetu i poduzeću i nama potrošačima. A.B.

USUSRET SEDMOM KONGRESU SKJ

ŠEST KONGRESA

Sada uoči Sedmog kongresa Saveza komunista Jugoslavije ne samo među komunistima nego i u krugovima mnogih građana, počinju diskusije o nacrtu programa SKJ. Na hiljadama sastanaka ljudi proučavaju nacrt programa, izrađen u eri kada naša zemlja doživljava veliki uspon, kada se kod nas snažno razvijaju socijalistički društveni odnosi. A u svijetu u isto ovo naše vrijeme jačaju socijalističke snage, socijalizam postaje sve više svjetski i vladajući društveni sistem, a kapitalizam naročito u svom klasičnom obliku, sve više pripada prošlosti.

Historija pisana krvlju

Historija Komunističke partije Jugoslavije, koju stariji drugovi, koji su preživjeli sve te burne događaje, znaju napamet, jer je dijelom bila i njihov vlastiti doživljaj, pisana je krvlju palih članova Partije. Stotine hiljada znanih i neznanih boraca i sinova velike partijske organizacije uzdali su svoje kosti u temelje zgrade, koju dalje grade naše sadašnje generacije.

Nije bez interesa, naročito za naša mlada pokoljenja, da u ovim danima pored programa za budućnost saznaju što više i o toj stvarnoj prošlosti.

Prije 40 godina

Datumi sastanaka komunista iz čitave zemlje, sastanaka koji su održavani u toku nadčovječanske borbe radničke klase i Partije za posljednjih četrdeset godina, svakako su vrlo značajni.

Dok je Partija bila legalna, na I. kongresu 1919. i II. kongresu 1920. godine okupljalo se oko 400 delegata, a broj članova iznosio je preko 60.000. Prvi je kongres održan u Beogradu, a drugi u Vukovaru. Na prvom kongresu, koji je u stvari kongres ujedinjenja socijalističkih partija i grupa, nova partija dobila je ime: »Socijalistička radnička partija Jugoslavije (Komunista)«. Drugi kongres, održan poslije nešto više od godinu dana, značio je definitivni završetak procesa ujedinjavanja socijalističkih snaga i otpadanja onih oportunističkih vođa socijaldemokratskog pokreta.

Vukovar je danas prepun spomen ploča i uspomena na Drugi kongres na kome je partiji dato ime Komunistička partija Jugoslavije, ime pod kojim je vodila revoluciju i izvojevala pobjedu.

Akt bezakonja

Međutim, uskoro poslije Drugog kongresa, koncem decembra 1920. godine, žandari i agenti rasturili su po čitavoj zemlji jedan plakat, kojim je objavljena »Obznanak«, akt kojim je KPJ stavljena van zakona i na kome je, kako je napisao jednom drug Moša Pijade, počivalo bezakonje u staroj Jugoslaviji. Zabranjeno je tada ne samo KPJ sa 58 narodnih poslanika u Ustavotvornoj skupštini i 60.000 članova, nego i sindikalni pokret u kome je bilo organizirano blizu 300 hiljada radnika.

Partija je poslije toga prošla kroz najteža iskušenja, ne samo u neravnoj borbi s buržoazijom, nego i po udarcima unutar partijskih borbi, koja je često puta bila potisnuta od klasnog neprijatelja.

Za vrijeme diktature

Treći kongres mogao je biti održan tek poslije šest godina, 1926. i to u Beču, gdje se moglo sakupiti svega 36 delegata. I četvrti kongres održan je, dvije godine kasnije, u jesen 1928. u Drezdenu, u Njemačkoj. Između ova dva kongresa, održane su tri partijske konferencije. Za to vrijeme vodile su se i frakcijske borbe koje su trajale sve do četvrtog kongresa, kada je izabrano rukovodstvo partije sastavljeno od novih ljudi s organizacionim se-

I VELIM SE ELEKTRIFICIRATI

Prošle godine stanovnici Crljenika vlastitim sredstvima i dobrovoljnom radnom snagom usprijeli su da elektrificiraju svoje selo. Njihovim putem poći će i susjedna sela. Među njima se ističe selo Velim, u kojem se radovi na elektrifikaciji primiču kraju.

ekretarom Durom Đakovićem. Međutim, poslije nekoliko mjeseci, neprijatelj je uspio okrnjiti ovo rukovodstvo. Žandari su 1929. g. ubili Đuru Đakovića, a u rukovodstvo se opet uvuklo grupašćenje i frakcijska borba. Neprijatelj je naročito u eri monarhofsističke diktature kralja Aleksandra i Živkovića, udario na partiju, ubacivao svoje špijune i provokatore i hapasio najbolje sinove partije. Tada je za kratko vrijeme pobijeno preko stotinu najboljih članova KPJ, a rukovodstvo je na čelu sa Martinovićem pobjeglo u inozemstvo. Partija je dalje življavala razne krize, dok su njeni članovi ginuli na žandarskim bajonetama i pod knutom poljeca-ja.

Počinje epoha uspona

Tek 1937. počinje epoha uspona. Svrgnuto je rukovodstvo na čelu s Gorkićem, a postavljen je i izvršen zadatak da se u zemlji stvo-

ri novo rukovodstvo i da se izvrši čišćenje partije. Otada je CK partije stalno u zemlji. Članovi CK s drugom Titom na čelu, koji su dvije godine kasnije na V. zemaljskoj konferenciji u Zagrebu (gdje se ilegalno okupilo oko 100 delegata iz čitave zemlje) i potvrđeni i danas (osim palih drugova) su u rukovodstvu naše partije i zemlje. Otada, od 1937. godine, Partiju vodi drug Tito.

Između V. i VII. kongresa

Peti i šesti kongres KPJ održani su u novim prilikama, u slobodi, prvi 1948. u Beogradu i drugi 1952. godine u Zagrebu. Međutim, te nove prilike, iako poslije velike pobjede u Oslobođilačkom ratu i revoluciji, donijele su nam nova vrlo teška iskušenja.

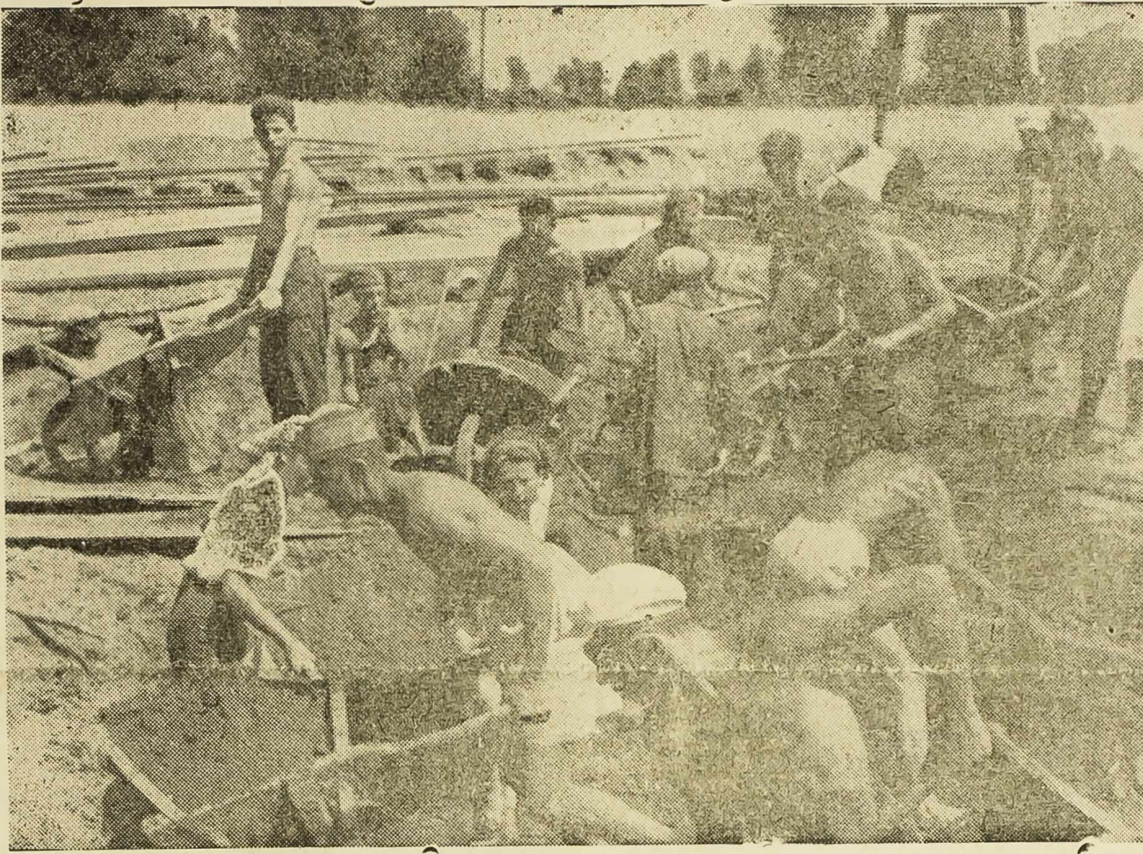
Sada se može reći, da je aktiv komunist Jugoslavije savladao i ta iskušenja ne samo u naporima

na izgradnji socijalizma, nego je i smiono udario na neke neodržive, ali čvrsto uvriježene običaje u drugim kompartijama. Borbom protiv Kominforma razbijene su staklene noge mnogih dogmatičkih postavki Staljina i njegovih sljedbenika.

Poslije V. i VI. kongresa, koji su upisani zlatnim slovima u historiji Saveza komunista Jugoslavije, sve do sadašnjih dana, događaji su pokazali, da su komunisti Jugoslavije ipak imali pravo i da je njihova borba bila pravedna. Osim toga komunisti naše domovine rame uz rame s milijunima građana, ugradili su u temelje naše bolje budućnosti mnogo truda i napora, savladavajući sve prepreke.

Zato oni dočekuju Sedmi kongres podignuta čela i svijetla obraba, svijesni da im i dalje predstoji velika borba za bolji život čovjeka i za napredak ideje socijalizma kod nas i u svijetu.

Mahmud Konjhodžić

Omladina na radnoj akciji

Utjecaj kvalifikacija na prevođenje mirovina

— Mnogi od nas umirovljenika u mnogome će koristiti novi Zakon o mirovinskom osiguranju, jer se njime rješavaju mnoge slabosti dosadašnjeg sistema, rekao je ovih dana jedan umirovljenik iz Drniša.

Kad sam ga upitao što će on dobiti po novom zakonu, bez predošljanja je odgovorio da će se razvrstati od XIV. u VIII. osiguranički razred i da će za 10 godina radnog staža, kojeg ima iznad 35 godina, dobiti povećanje mirovine za 50 posto. Ako se to ukupno povećanje pretvori u novac, iznosi Din 12.475, a osnovna mirovina iznosi 13.950 ili sveukupno Din 26.425. Ovakvih primjera ima više, a naročito među rudarima rudnika boksita u Drnišu i ugljena u Siveriću. Doda li se ovome beneficije radnog staža s uvećanim trajanjem za rudare, onda nije čudno što je svaki rudar toplo pozdravio novi zakon i rado o njemu razgovara.

Navešt ćemo nekoliko vrlo značajnih osobina koje popravljaju položaj mnogih umirovljenika. Na prvo mjesto svakako ide pitanje stručne spreme. Do sada je bila odlučujuća isključivo formalna stručna sprema osiguraničara (položeni ispit ili školska sprema), a na stvarnu spremu se nije ni gledalo. Dobro nam je poznata situacija formalne spreme. Naime, malo je položenih ispita bilo za vrijeme stare Jugoslavije ili poslije rata, dapače tome se počelo pridavati više brige tek pred kratko vrijeme i to uglavnom radna snaga mladih i srednjih godina. Zbog takvih uvjeta mnogi su razvrstani u niže mirovinske razrede. Ima slučajeva da je osiguraničar bio poslovođa, dakle vršio posao visokokvalificiranog radnika, a prilikom umirovljenja je razvrstan kao polukvalificirani radnik. Ako se ovaj poslovođa prilikom umirovljenja tretirao kao službenik, obično je prolazio još gore,

jer kako nije imao nikakovu školsku spremu razvrstavao se kao pomoćno osoblje (od XX — XVII. mir. razreda). Posebno treba istaći službenike iz privrede koji su također svršavali u niže mirovinske razrede ukoliko nisu imali školsku spremu.

Novi zakon je uklonio ovu nelogičnost i kao mjerilo priznao faktičnu stručnu spremu, a ne formalnu. Odlučujuće je radno mjesto, odnosno poslovi koje osiguraničar obavlja, bez obzira da li on za to radno mjesto ima i formalnu spremu. Dosadašnji uživatelj mirovina će se na njihov zahtjev prevesti po faktičnoj stručnoj spremi, pod uvjetom da je takav osiguraničar radio 5 godina neposredno prije umirovljenja na radnom mjestu za koje se traži viša stručna sprema od one koju ima ili mu je priznata. Koja je stručna sprema potrebna za neko radno mjesto, ocjenjuje se na dan 1. I. 1958. god. Uz zahtjev za ispravku mirovinskog razreda treba priložiti potvrdu od poduzeća ili ustanove o tome koja je stručna sprema potrebna na dan 1. I. 1958. g. za to radno mjesto na kome je uživatelj mirovine radio i da je 5 godina prije umirovljenja radio na takvom radnom mjestu. Ukoliko danas nema poduzeća ili ustanove, potvrdu o tome izdaje Sekretarijat za rad NO općine.

Plaća je u dosadašnjem sistemu igrala beznačajnu ulogu i to kod osiguraničara u privredi samo kao korektiv, jer je mjerilo bila formalna stručna sprema. Novi zakon uzimlje plaću kao temelj utvrđivanja osiguraničkog razreda i mirovinskog temelja. Kako se ranije uzimao samo tarifični stav, to je bilo dosta slučajeva razvrstavanja u niže mirovinske razrede. Sada, kada je ostvarena plaća mjerilo razvrstavanja, može se tražiti ispravak kod onih koji su umirovljeni poslije 1. IV. 1952. ukoliko je ostvarena plaća (zarada) bila veća

od one obračunate samo po tarifičnom stavu.

Ovim se mogu koristiti svi radnici koji su u posljednjih 5 g. prije umirovljenja obavljali poslove više stručne spreme od one koja im je priznata prilikom umirovljenja. Zatim, imamo osoblja trgovačkih poduzeća i radnja, koje je do sada razvrstavano kao službeničko osoblje i svršavalo u niže mirovinske razrede zbog toga, što većinom nisu imali odgovarajuću školsku spremu. Svi oni mogu tražiti razvrstavanje kao radnici i to po spremi koja je 1. I. 1958. potrebna za to radno mjesto. I državni službenici, koji su umirovljeni po platnom razredu ili službeničkoj grupi mogli su se naći sa jednakim radnim stažom i istom stručnom spremom u različitim mirovinskim razredima. Danas se po zahtjevu takvi razvrstavaju prema školskoj spremi i mirovinskom stažu i tako se izjednačuju. Ukoliko su 5 godina prije umirovljenja vršili poslove više stručne spreme od školske koju su imali, mogu tražiti razvrstavanje po toj višoj stručnoj spremi. Ista promjena je i kod službenika u privredi koji su umirovljeni poslije 1. IV. 1952., a koji su po dosadašnjim propisima još najgore prolazili.

Dalje navodimo slučaj umirovljenika - željezničara. Svi oni koji su kao državni službenici umirovljeni prije nego što su željezničari otpočele poslovanje kao privredna poduzeća, razvrstavanji su zbog niskih plaća u niže mirovinske razrede od onih u koje bi bili razvrstani po svojoj spremi i radnom stažu. Takovi se danas prevode bez obzira na visinu njihove plaće. Beneficirani radni staž će koristiti mnogi umirovljenici prilikom prevođenja. Rudarski radnici ispunjavaju puni radni staž sa 26 do 29 godina, dakle, manje od normalnog punog radnog staža za 6 do 9 godina. Ako

Vanjskopolitički komentar

Jedna opasna igra

Mlada indonežanska republika prolazi danas kroz veliko iskušenje. Nezavisnost, ekonomski progres i državno jedinstvo ove zemlje mnogohiljaditih otoka sada su ozbiljno dovedeni u pitanje i vjerovatno je da bliska budućnost treba da pokaže da li će indonežanske progresivne snage savladati i ovu, dosada najveću prepreku na putu ostvarenja svojih ciljeva.

Različite su snage koje danas djeluju u Indoneziji protiv kursa na koji se opredijelio rukovodstvo zemlje oko predsjednika Sukarna. Među njima značajno mjesto zauzimaju konzervativni, separatistički elementi koji, nastojeći da onemoguće jačanje Indonezije kao jedinstvene državne zajednice, u stvari vuku točak indonežanske historije unazad. Međutim, osnovnu karakteristiku sadašnjih zbivanja u Indoneziji predstavlja nastojanje inozemstva da iskoristi događaje na Sumatri kao vanredno povoljnu priliku za promjenu stanja stvari na području Pacifika, koji je jednim velikim dijelom uključen u zapadnu vojno-političku blokovsku organizaciju. U takvoj situaciji postojale su značajne tendencije sa strane da se Indonezija također privuče u takvu organizaciju ili da bude što više neutralizirana kao aktivni činilac na međunarodnoj pozornici s pozicija nezavisnosti i vanblokove orijentacije.

Mnogi znaci govore da pobunjenici na Sumatri dobijaju pomoć u oružju i drugom vojnom materijalu iz okolnih zemalja. Pri tome najmanju indiskreciju pokazuju neki američki listovi, na čak i neke zvanične ličnosti. Zapada, koji skoro na otvoreni način priželjkiju promjenu vlade u Džakarti.

U napisa pomenute štamparske predsjedniku Sukarnu pripisuje se etiketa komuniste, pa se onda pod parolom »antikomunizam« poziva na »zaštitu interesa Zapada od komunističke opasnosti«. Međutim istina je u nečem drugom. Sukarno i pokret na čijem su čelu on nalazi nisu komunistički, već pokret koji je na svoje zastave ispisao borbu za nezavisnost, za unutrašnji ekonomski napredak i slobodno odlučivanje u oblasti međunarodnih odnosa. U takvim svojim težnjama taj pokret ima

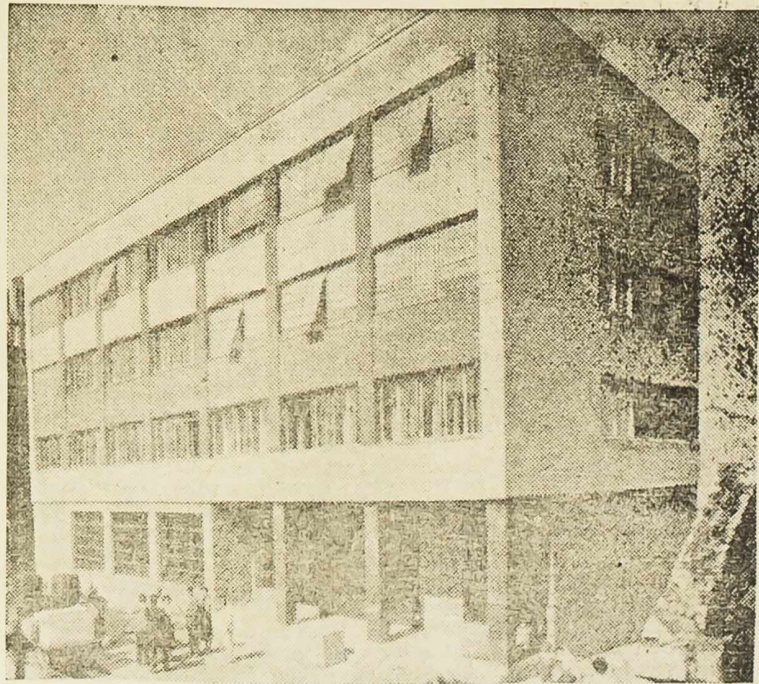
dosta zajedničkog s težnjama indonežanskih komunista, koji uživaju veliki ugled u ovoj zemlji i Sukarno ne namjerava da iz jednog takvog općenarodnog pokreta isključi komuniste, već naprotiv, oslanja se i na njihovu podršku.

Kao što je to, uostalom, slučaj i u drugim prilikama, tako i sada u vezi s Indonezijom — na Zapadu se kao komunizam uzima sve što se ne može dovesti u sklad sa zvaničnim stavovima zapadnih vlada. A takva praksa redovno se pokazala ne samo kao nedemokratska, već isto tako i opasna sa stanovništa mira i međunarodne saradnje.

Prekinuti svako strano mješanje u događaje oko pobune na Sumatri, predstavlja kategorički zahtjev jedne zemlje članice Ujedinjenih nacija, koji je u interesu mira u tom dijelu svijeta. A mir u Aziji, u bilo kom njenom djelu, moguće je učiniti trajnim samo ako se vodi računa o željama naroda tog kontinenta. Veoma dinamičan poslijeratni život u Aziji jasno je pokazao da je vrijeme kolonijalnih uprava otšlo u nepovrat i, s druge strane, da je prijateljstvo tamošnjih naroda moguće zadobiti samo ako se vodi računa o njihovim slobodarskim težnjama.

Poštovanje suvereniteta i nezavisnosti zemalja Azije i ekonomska pomoć bez ikakvih političkih uslova radi njihovog što bržeg oslobađanja iz bijede i ekonomske zaostalosti — to je program pomoću kojeg je moguće osigurati mir na azijskom kontinentu. Zemlje koje misle na održavanje nekakvog prestiza u ovom dijelu svijeta, moraju o tome voditi računa i tko prije radikalnije shvati taj akcijom današnjice, taj će utoliko prije moći da računa na prijateljstvo i podršku probuđenih naroda Azije.

Ljuban Jakše

Zgrada Kotarskog zavoda za socijalno osiguranje

Novosti iz naših općina

Primošten

Podignut će se spomenik palim borcima

Organizacija Saveza komunista u Primošteni pokrenula je inicijativu za izgradnju spomenika palim borcima, koji bi se imao postaviti ispred Doma u Južnom Primošteni, t. j. na Bratskom Docu. Predviđeno je da se spomenik postavi u toku ove godine, a materijalna sredstva za njegovu izradu osigurati će stanovnici sa područja Južnog Primoštena. (AH)

SELO BEZ OMLADINSKE ORGANIZACIJE

Loznice su jedino selo na području Južnog Primoštena, koje nema omladinske organizacije. Omladina ima volju da radi, ali nema onoga koji bi taj rad pokretao. Što je najgore u Loznicama nema škole, a prema tome ni učitelja, koji ustvari najviše pokreću aktivnost omladine. Općinski komitet NO mogao bi se pozabaviti ovim stanjem u selu i poraditi na osnivanju organizacije, koja bi pokrenula rad omladine u selu. AK

NAROD GRADI CESTU

Nedavno su počeli radovi na izgradnji nove ceste koja će spajati Burnji Primošten i selo Široke. Radove izvodi dobrovoljno narod iz tih sela. Za izgradnju ove ceste zaslužna je osnovna organizacija SSRN sela Široke i Joso Bolanča, čija je inicijativa prihvaćena. Radovi odlično napreduju i tako će cesta uskoro biti završena. (AH)

ČATRNIJA — GLAVNI PROBLEM ŠKOLE U ŠIROKAMA

Najveće teškoće s kojima se bori škola u Širokama jesu pomankanje pitke vode i školskog terena. Najme, škola još nema u blizini čatrnju, pa se voda mora donositi iz velike udaljenosti. Osim toga zemljište ispred škole pripada privatnom vlasniku, a inače je prikladno za izgradnju školskog igrališta. Pošto sama škola nije u stanju da riješi to pitanje, bilo bi dobro da se s njima pozabavi i NO općine Primošten. AH

ZABORAVLJENI INSTRUMENTI

Selo Kruševo posjeduje kompletne instrumente za tamburaški zbor. Međutim, u posljednje vrijeme potpuno se zaboravilo na te instrumente. Bilo bi dobro kad bi rad zbora ponovo oživio a u tome bi omladina mogla da pomogne, ne samo u davanju inicijative, nego i u aktivnom sudjelovanju u radu tamburaškog zbora. (AH)

Vodice

USPJEH NA POŠUMLJAVANJU KRŠA

S obzirom na ovogodišnje nepovoljno vrijeme za ostale poljoprivredne radove, ono upravo pogoduje pošumljavanju naših brdeta.

Pošumljavanju turističkih područja posvećena je velika pažnja, ne samo od strane općinaca nego i od narodne vlasti i zadrugnog sektora. Ova inicijativa otpočela je već pred nekoliko godina i ona iz dana u dan sve jače zauzima aktivno učešće u tome pravcu. Najveći uspjeh postignut je u Vodicama, Tribunju i Dubravi.

Na ukazane nužne potrebe uljepšavanja naših mjesta putem pošumljavanja njihovih okoliša ponukalo je organe vlasti i zadrugni sektor da uzmu jače učešće u pripremanju organizacije dopreme sadnica iz resadnika Šumarije iz Šibenika. Tako je u ovom zadnjem tjednu u Dubravi, Vodicama, Tribunju i Zatonu, zasadeni preko 250.000 komada sadnica alepskog bora.

Samo općina Vodice zasadiće u ovoj kampanji pošumljavanja preko 200.000 komada spomenutih sadnica, a isto tako i Tribunj. Šumarija daje besplatno proizvedene sadnice alepskog bora za obnovu privatnih šuma, a istih imade dosta, pa bi zajsta bila šteta da one propadnu, a da se ne zasade tamo, gdje im je pravo mjesto. S obzirom na kišovito vrijeme, pošumljavanje se još uvijek preporuča i šteta bi bilo da se propusti takova prilika. Same sadnice treba saditi što gušće, i u jamu po par komada. To ne samo zbog veće sigurnosti nego i ostalih koristi koje će se osjećati već kroz nekoliko godina, a u prvom redu u vidu čišćenja gustih borica i vadenja vinogradarskog kolja. (MR)

Dramska grupa Vodice priprema novi komad

Dramska grupa u Vodicama pokazuje je u posljednjih nekoliko godina veliku aktivnost. Članovi te grupe nastupili su u Vodicama i u obližnjim selima. Za 1. maja oni pripremaju dramu u 3 čina »Za novi život«, od Rasima Filipovića. Komad će režirati nastavnik Sanzović.

OŽIVIO RAD OMLADINE

Nakon kraćeg zastoja ponovo je pokrenut rad omladine u Širokama. Uz pomoć učitelja Bolanče uvježbavaju jedan dramski komad s kojim će izaći pred mještane na 1. maja. (AH)

Knin

Novo u Strmici

U nizu mjesta koja su poslije rata izmijenila svoj izgled ubraja se i Strmica na kninskoj općini. Od kraja rata naovamo mnogo se toga izgradilo u tom selu. Odmah nakon oslobođenja dovršena je Unska pruga i njenim kolosijekom prošla je prva lokomotiva. Iz garašta obnovljena je i proširena ciglana, koja je u posljednjim godinama odigrala značajnu ulogu u razviku privrede ovog kraja. Vrijedne ruke ovdšnjih mještana podigle su lijepi Zadrugni dom, omiljeno sastajalište Strmičana.

Ratna pustošenja nisu poštedjela ni zgradu osnovne škole, koja je potpuno obnovljena i danas je u njoj smještena osmogodišnja škola. U selu je sagradena i parna mlina poduzeća »Žitoprerađa« iz Knina sa lijepom stambenom zgradom.

U zadrugnim prodavaonicama svakodnevno se može nabaviti svježi kruh ispečen u vlastitoj pekarnici, koja je nedavno sagradena. Kroz novopoložene cijevi protječe je pitka voda. Osvjetljen je i jedan dio sela. U toku su pripreme za adaptaciju jedne prostorije u koju će se smjestiti čitaonica. U Strmici djeluje KPD »Prosvjeta«, a dosta je aktivno i društvo »Partizan«. Nedavno je osnovana i strelička družina, a pri školi tamburaški zbor. (MM)

Skradin

Bez saobraćajne veze sa centrom

Mnogo sela skradinske općine kao Rupe, Ičevo, Laškovića, Plastovo, Dubrave i još neka nemaju nikakove saobraćajne veze s općinskim centrom. Stanovnici tih sela moraju da pješake 10 do 15 kilometara do najbliže saobraćajne stanice.

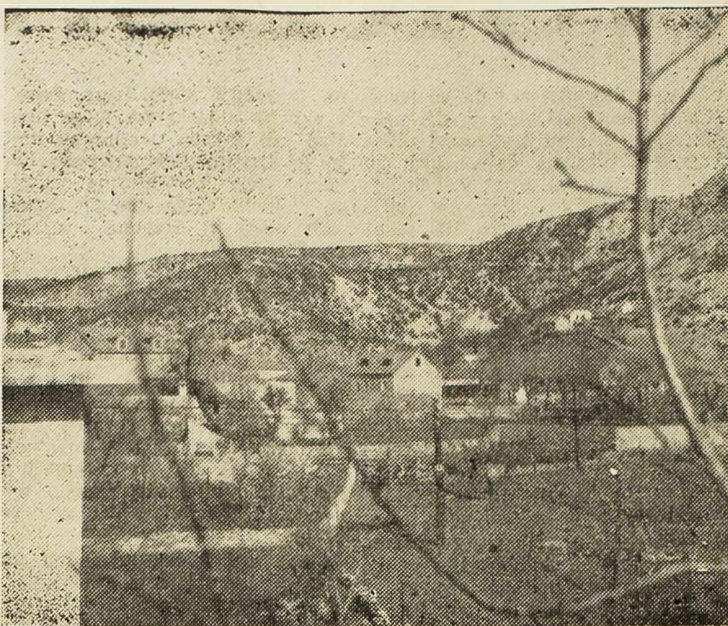
Mještani su pokretali to pitanje na zborovima birača i na sastancima Socijalističkog saveza. O tome su bili obavještavani i ostali mjerodavni faktori, ali se ni do danas ništa nije mijšilo. Zapravo bi bilo potrebno da se nešto konačno poduzme. Autotransportno poduzeće u Šibeniku moglo bi na ovim relacijama uspostaviti prugu makar i dva puta sedmično. Stanovnici tih sela bih bi zadovoljni kad bi se prevozili i kamionima.

KOPAJU SE KANALI ZA ODVOĐNJEVANJE

U Mopoljači kod Bribirskih Mostina nalaze se velike močvare, koje su gotovo uvijek pod vodom. Da bi se one isušile, počeli su radovi na kopanju kanala, koji će vodu voditi u jarugu. (MT)

OTVORENA PRODAVAONICA

Ovih je dana u Mopoljači otvorena prodavaonica mješovitih robe. Tjme je udovoljeno mještanima, koji su za najmanju sitnicu morali pješakiti po nekoliko kilometara. (MT)

Skradin

Tijesno

Popravak prvog željeznog broda

U betinskom brodograđilištu »Vodopija Ivo Srećko« izvučen je prvi željezni brod strane zastave. Nakon izvršenih radova na popravku koji su trajali nekoliko dana brod je osposobljen za plovidbu. Radni kolektiv ovog brodogra-

ZADRUGA POMAŽE POLJOPRIVREDNIKE

Poljoprivredna zadruga u Tijesnom nedavno je preko vinogradarsko-voćarskog poslovnog saveza nabavila 800 mladih sadnica rašeljniki i 500 mladih stabala vijačnja. Zadruga je mlade rešeljke besplatno podijelila svojim zadrugarima i izvjesnom broju inokosnih seljaka, dok je stabalca vijačnja prodavala 60 Din po jednom komadu. (EF)

SELO BEZ ŠTAMPE

Selu Putičanje spada među rijetka naselja na kotaru u kojima ne dolazi štampa. Osim mjesnog učitelja, ni jedan stanovnik ovog sela nije pretpiačen ni na jedan list. Otrag nekoliko mjeseci poljoprivredna zadruga u Pirovcu bila je pretplačena na jedan primjerak »Vjesnika«. Od tog vremena ni taj dnevni list više ne dolazi u selo. Pitanju štampe niko ne vodi računa, pa čak ni seoski odbor SSRN. EF

UREĐENJE GLAVNOG PUTA U PUTIČANJIMA

Još prošle godine započeli su radovi na uređenju glavnog puta koji vodi kroz selo Putičanje. Jedan dio puta je već gotov, a radovi na ostalom dijelu upravo se izvode. Na tim radovima sudjeluje gotovo svo stanovništvo sela. Naročito je aktivna omladina, koja je osim toga uredila igralište za odbojku. (EF)

U MURTERU OSNOVAN PJEVAČKI ZBOR

Na inicijativu polaznika večernje škole u Murteru je nedavno osnovan pjevački zbor, koji je svoj rad započeo pod vodstvom Šime Jadrešića, nastavnika osmogodišnje škole. Zbor većim dijelom sačinjava ženska omladina. Očekuje se, da će zbor po prvi put nastupiti na Općinskom festivalu. IF

4 KINOAPARATURE NA OPĆINI TIJESNO

Mještani Tijesnog i Pirovca nabavili su prošlog ljeta kinoaparature, tako da svake subote i nedjelje imaju prilike gledati kinopredstave. Prema tome uz Murter i Betinu, u kojima se još od ranije prikazuju kinopredstave, još 2 sela na toj općini posjeduju kino. (IF)

VIŠE BRICE O ŠKOLI U DUBRAVI

U malom selu Dubrava postoji školska zgrada, na kojoj su polupani prozori, a sami daci čiste školske učionice. Netko bi ipak trebao povesti računa da se popravi stanje u toj školi, a u prvom redu bi to mogli i sami mještani. DM

Kistanje

DOGOVOR OMLADINE KISTANJSKE OPĆINE

Velik broj omladine izvan organizacija

U Kistanjama je prošlih dana održana godišnja konferencija Narodne omladine općine Kistanje, na kojoj su podnijeli izvještaje Čedo Vujanović, predsjednik općinskog komiteta NOHe i Lidija Cvjetković, sekretar istog Komiteta.

U prošlog godinji organizacije Narodne omladine na toj općini imale su uspjeha u svom djelovanju, ali je bilo i nedostataka. Na području općine postoji 20 osnovnih organizacija NOH-e s oko 850 članova, ili 25 posto od ukupnog broja omladine na području općine. Naročito je teško uključiti u rad žensku omladinu. U nekim selima kao u Kaknju, Đevrskama i Kistanjama čak ne postoje omladinske organizacije.

Mora se priznati, da je omladina na toj općini bila inicijator unapređenja poljoprivrede i da je ona aktivno učestvovala u mnogim radovima na popravku i uređenju puteva i drugih objekata. Ženska omladina pokazuje veliki interes za domaćinske tečajeve, što pokazuje i slučaj u Đevrskama, gdje sada tečaj kroja pohađa 28 omladinjki. Na području općine djeluje 7 kulturno - prosvjetnih društava u kojima je većinom omladina.

ŠKOLSKI ODBORI SAMO NA PAPIRU

Prošle godine su u svim školama u Erveniku osnovani školski odbori. Međutim, članovi tih odbora nisu dosad pokazali gotovo nikakav interes za dužnosti koje su im povjerene. Prema odborima imaju raspravljati o važnim školskim i odgojnim pitanjima, ipak se oni još nisu sastajali. U mjestu mnogi postavljaju pitanje, dokle će »spavati« školski odbori. IS

ZAVRŠENI RADovi NA POPRAVKU PUTEVA

Na području Ervenika završeni su radovi na popravku i uređenju seoskih puteva. U toj radnoj akciji sudjelovali su članovi Socijalističkog saveza i omladine, koja je tom prilikom pokazala veliku aktivnost. (IS)

Stankovci

Elektrifikacija Mopoljače

Stanovnici sela Mopoljače, a naročito omladina, s oduševljenjem rade na elektrifikaciji svog mjesta. Oni su za kratko vrijeme podigli trafostanicu, a iskopali su i rupe za stupove, koji će stići do nekoliko dana. Predviđa se da će selo biti osvijetljeno do 1. kolovoza ove godine, pa već sada mnogi mještani pokazuju interes za nabavku radio-prijemnika. (MT)

KAD JE SELO SLOŽNO

Za vrijeme velikih kiša polje u Banjevima ostaje neko vrijeme poplavljeno zbog čega je otežano obavljanje poljskih radova. Zbog toga je na posljednjem zboru birara odlučeno, da se dobrovoljnim radom prokopaju i očiste kanali kojim će otjecati suvišna voda. Narod tog mjesta je već proveo u djelo odluku zbora birara. MO

ČAGLJEVI NAPADAJU STOKU

Ovih dana u Budaku su primijećeni čagljevi, koji su u nekoliko navrata napali stoku. Seljaku Ivanu Orloviću zaklali su šest ovaca i isto toliko janjaca. I drugim seljcima nanijeta je šteta. Neki su mišljenja da bi trebalo što prije organizirati hajku na čagljeve. OM

IZGRADNJA IGRALIŠTA ZA ODBOJKU

Prošle godine su učenici osmogodišnje škole u Stankovcima na inicijativu učitelja Zvonka Troškota započeli radove na izgradnji igrališta za odbojku. Bilo bi potrebno da omladina nastavi te radove i dovrši igralište, koje bi služilo dacima osmogodišnje škole i ostaloj omladini u mjestu. MO

dina, a osnovan je i Ferijalni savez u kojem je dosad učlanjeno 60 omladinaca i omladinjki. Aktivnije od drugih bile su omladinske organizacije u Ivovevcima i Variovcima, dok je najbolja ona u Gošiću.

Mnogi delegati su sudjelovali u diskusiji i tom prilikom su istakli potrebu da se više pažnje posveti fizičkom odgoju omladine, na području Bukovice. Također je bilo mnogo govora o omladinskoj radnoj akciji na autoputu Ljubljana-Zagreb. Pošto se za tu radnu akciju prijavio prekomjeren broj, odlučeno je da omladina Bukovice radi na izgradnji Vinarskog područja u Đevrskama.

Na kraju je izabran Općinski komitet NOH-e od 20 drugarica.

PROIZVODNJA ČILIMA U ERVENIKU

Već nekoliko godina domaćice u Erveniku izrađuju čilime. U mnogim zaseocima gotovo u svakoj kući postoje drvene naprave na kojima žene i djevojke tkaju čilime za prodaju. Ima domaćinstava, koja godišnje zarade i po 50 hiljada dinara na tom poslu. (IS)

DACI U KOČEVIĆU IZDAVAT ĆE SVOJ LIST

Daci osmogodišnje škole u Kočeviću na inicijativu svog učitelja Gojka Crnogorčića i seljaka — pisca lije Sekuljiće, namjeravaju da pokrenu izlaženje dječak i dječak lista pod imenom »Mali list«. Već se prikupljaju dječki sastavi, koji će se nakon sređivanja, otkucati na mašini u primjeraka. Zapravo poželjna inicijativa. (IS)

Okraj

ZADRUGA OSTVARILA DOBIT OD PREKO 3 MILIJUNA

Nedavno je u Okraju održana sjednica zadrugnog savjeta poljoprivredne zadruge, na kojoj je razmotreno poslovanje te zadruge u prošlog godinji. Tom prilikom je ustanovljeno da je zadruga zrenula krupnim koracima naprijed. Zadruga je u 1957. godinji imala bruto promet u visini od 170 milijuna dinara, što je u stvari 50 posto više poslovnog prometa od onoga koji je postignut u posljednje dvije godine. Na tom prometu zadruga je ostvarila dobit od preko 3 milijuna dinara. Da nije bilo elementarnih nepogoda zadruga bi imala i znatno veću dobit.

Zadruga u Okraju nije samo povećala poslovanje i proširila razne djelatnosti, već je ona razvila i veliku aktivnost u pogledu otkupa poljoprivrednih proizvoda i unapređenja poljoprivredne proizvodnje. Sada je u zadrugi zaposleno 40 radnika i službenika, dok ih je ranijih godina bilo samo 12. Iako ona obavlja razne uslužne djelatnosti, ipak je to nije moglo spriječiti da težiste rada usmjere na razvijanje poljoprivredne proizvodnje ne samo na vlastitoj ekonomiji, nego i na imanjima individualnih proizvođača. Tako će se na površini od 20 hektara podignuti voćnjaci, a osobito će se voditi briga o uzgoju maraske i badema. Novi vinogradi zauzimat će površinu od 16 hektara, dok će se površine od 6 hektara zasaditi vrbikom. Ta kultura se nije dosad uzgajala na ovom području, iako za to postoje dobri uvjeti.

Ova zadruga sada posjeduje 170 hiljada čokota vinove loze, od čega je 70 hiljada čokota već na rodu. U perspektivnom planu zadruga predviđa se proširenje vinograda na 300 hiljada čokota. S ovakvom politikom u radu zadruga je već sada u stanju da eliminiira neke trgovačke djelatnosti, i da još upornije radi na unapređenju poljoprivrede na svom području. Pored tih zadataka koji su predviđeni u perspektivnom planu, zadruga će napraviti i krupni korak u prerađi poljoprivrednih proizvoda naročito grožđa. Izvršiti će se adaptacija postojećeg vinarskog područja, što će omogućiti da zadruga kako svoje proizvode, tako one svojih zadrugara bolje plasira na tržište. MP.

Svečana priredba u čast Omladinskih radnih akcija

Povodom početka radova na auto-putu Ljubljana Zagreb, Omladinski komitet NOH-e organizirao je prošlih dana u Narodnom kazalištu svečanu priredbu. Pored velikog broja omladine, priredbi su prisustvovali predstavnici vlasti i političkih i društvenih organizacija. Referat o značenju omladinskih radnih akcija i izgradnji auto-puta podnio je Josip Grbelja, član kotarskog komiteta NOH-e. Potom je Centralno omladinsko kulturno - umjetničko društvo izvelo program koji se sastojao od recitacija, narodnih pjesama i igara. (JG)

Uskoro će početi gradnja Đačkog doma

Po nacrtu, koje je izradilo šibensko projektansko poduzeće »Plan«, uskoro će započeti gradnja đačkog doma u kojem će se moći smjestiti oko 200 učenika šibenskih osmogodišnjih i srednjih škola. Dom će se podići u predjelu Šubičevca, a u njemu će se nalaziti 60 soba, zatim blagovaonica sa modernom kuhinjom, dvorana za priredbe i ostale nusprostorije. Kao što je poznato, ranije je za gradnju đačkog doma bila određena lokacija u gradskoj četvrti Baldekin, ali se iz izvjesnih razloga odstupilo od te namjere.

POČELA GRADNJA ZGRADE FERIJALNOG SAVEZA

Gradevinsko poduzeće »Rad« započelo je ovih dana s radovima na izgradnji zgrade Ferijalnog saveza. Zgrada se podiže na prostoru izvan novopodignute kuglane »Šubičevac«. U sklopu te zgrade nalaziti će se centralni paviljon za prehranu.

NOVA TROKATNA STAMBENA ZGRADA

Na Bunarima, u šibenskom Varošu, Kotarski zavod za socijalno osiguranje podiže za svoje službenike trokatnu stambenu zgradu u kojoj će se nalaziti 12 stanova. Radove izvodi građevinsko poduzeće »Rad«.

UKLONIT ĆE SE ZGRADA LEDANE NA OBALI

Zbog uređenja ceste i parka na putničkom dijelu obale ovih dana uklonit će se zgrada, u kojoj je danas smještena ledana. Njena postrojenja premjestit će se na drugo mjesto. U nastavku radova na obali pristupit će se uređenju prilaza na splav, koja saobraća na relaciji Dolac - Martinska.

OTVARANJE POLJOPRIVREDNE APOTEKE

Poljoprivredna zadruga u Šibeniku u svom poslovanju reorijentirala se na otkup poljoprivrednih proizvoda i na prodaju sredstava za zaštitu bilja, kao i umjetnog gnojiva. Ona će u svojoj režiji uskoro urediti poljoprivrednu apoteku, koja će biti opskrbljena svim poljoprivrednim potrebštinama. (Z)

GRADSKA KRONIKA

POVODOM REORGANIZACIJE TRGOVAČKE MREŽE

Za bolji asortiman

Početkom ovoga mjeseca na teritoriju grada provedena je reorganizacija trgovačke mreže. Za reorganizaciju takve vrste postojali su objektivni razlozi. U prvom redu išlo se za tim, da se izvrši bolji raspored po asortimanu robe, nadalje da se poboljša kvaliteta proizvoda i provede kulturnije posluživanje potrošača. Motivi, koji su ponukali da se izvrši spomenuta reorganizacija leže u boljem uređenju prodavaonica.

Provedenom reorganizacijom na području Šibenika djeluje danas osam trgovačkih poduzeća. »Gradski magazin« i »Kornat« isključivo će posloovati sa tekstilom, obućom, pokućstvom i galanterijom a poduzeće »Sloga« poslovat će mješovitom robom za potrebe naših sela. »Prehrana« i novoosno-

vano poduzeće »Konzum« trgovat će sa prehrambenim proizvodima, a »Tehnomaterejal« poslovat će sa građevnim i elektromaterijalom, u čijem sklopu će se nalaziti i prodavaonica željezarske robe i Radio centar. Pored non stop radnje, a potrošači će svakako biti na vrijeme posluženi, nego što je to slučaj bio dosad. Na području Šibenika, nakon ove reorganizacije, poslovat će 71 prodavaonica. (J)

7 ekipa spužvolovaca boravi oko Brača i Hvara

Početkom mjeseca ložujka ove godine sedam ekipa »Kornata« pošlo je na lov na spužve u predjelu otoka Brača i Hvara, koji su inače dobro poznati po bogatim nalazištima spužve. U svakoj ekipi nalazi se po 10 ljudi od kojih su tri ronioaca. Modernizirana oprema omogućava lov na dubinu od preko 50 metara. Budući da se već jedno stoljeće na tom mjestu lov obavljaju na plićinama, to je gotovo nestalo spužve i »Kornatovi« spužvolovci bili su primorani da pređu u veće dubine, gdje postoji mogućnost bogatijeg ulova spužava. Kako doznajemo, oni će tamo boraviti, do 1. prosinca, dakle kad ujedno i završava sezona ulova na spužve.

Očekuje se nova pošiljka limuna

Ovih dan su stigle veće količine narančica, koje se prodaju po 200 dinara, dok je ostalim narančama ostala stara cijena 220 dinara. Na putu je pošiljka limuna iz Izraela. Onj će se prodavati po 270 dhara. Cijene ostalih proizvoda su ostale iste. Krumpir se prodaje po 16 do 18 dinara, bijeli luk 130, a crveni luk 36 do 40, kartofl 60, kiseli kupus 30 i jaja 15 do 16 dinara. (Z)

Jedna ekipa »Kornata« polazi u lov na koralje

Uskoro će iz Šibenika poći u lov na koralje jedna specijalna ekipa kombinata »Kornat«, koja će snabdjevena najmodernijom opremom, obavljati lov u predjelu otoka Zirja i Kornata. Lov na koralje, za kojima na stranom tržištu vlada velika potražnja, vršit će se na dubini od 80 do 90 metara.

USPJELA IZVEDBA »BIJEDNE MARE«

U subotu je dramska grupa srednje ekonomske škole u dvorani Gimnazije sa dosta uspjeha izvela »Bijednu Maru«, u dramatičnoj izvedbi. Komad su režirali profesori D. Gurdulić i B. Belamarić. Od glumaca naročito se istakla Anka Klarić u naslovnoj ulozi. Dramska grupa ove škole dat će jednu predstavu za učenike IV. osmogodišnje škole, a nakon toga će s istim komadom posjetiti neka obližnja sela. MS

MALI OGLASNIK

PRODAJEM ZGRADU U ŠIBENIKU koja se sastoji od dvije sobe, kuhinje, nusprostorija, dvorišta i podruma. Stan useljiv, Upitati u poduzeće »Sloga« (kod Grubića).

Gradnja triju deseterokatnica

Za nekoliko mjeseci započet će radovi na gradnji triju deseterokatnica od predviđenih šest u predjelu Baldekin, na prostoru između sadašnje i buduće turističke ceste. Njihovu gradnju investirat će, kako doznajemo, veći broj šibenskih privrednih organizacija. U tim zgradama, od kojih, će se svaka sastojati od 60 dvosobnih i jednosobnih stanova, stanovati će oko 750 ljudi. Te zgrade bit će podignute po projektu splitskog arhitekta Bombardelija. Računa se da će svaki stan koštati oko 1,2 milijuna dinara. Gotovo istovremeno sa tim radovima uredit će se čitav okoliš na kojemu će se podići dječja igrališta, parkovi i putovi.

Prilikom izgradnje tih zgrada uvest će se jedna novina. Naime, u prizemnim prostorijama ovih zgrada bit će smještene prehrambene, tekstilne i druge prodavaonice, zatim zanatske radnje, servis za pranje i glačanje rublja, zatim ambulanta opće prakse, dječji vrtić i ljekarna. Također se predviđa otvaranje knjižare, drogerije, frizerskog salona, cvjećarne, slastičarnice, buffeta i javne telefonske govornice. Odlučeno je da svako poduzeće, koje bude učestvovalo u izgradnji tih zgrada, treba da na ime kaucije za svaki stan uplati svotu od 400 hiljada dinara. Kako saznajemo, dosad je izvršilo prijavu nekoliko većih poduzeća. (J)

Brodovi u luci

Isplovio talijanski brod »Antonietta Bozzo« nakon iskrcanja umjetnog gnojiva iz Holandije. U luci se još nalazi panamski brod »Lagos Michigan«, koji iskrcava 9700 tona umjetnog gnojiva i brod »Korenica«, koji je doplovio sa teretom uglja iz SSSR-a i »Rijeka« za ukrcaj raznog tereta za luke Sjeverne Evrope. (Z)

Počinila samoubistvo

U petak poslije podne sa prozora III. kata u ulici Bratstva i jedinstva bacila se 31-godišnja Vinka Lakoš, koja je tom prilikom na mjestu ostala mrtva. Ona je bila zaposlena u Industriji »Krnka«, a majka je troje djece. Pretpostavlja se da je tom činu pribjegli u času duševnog poremećenja. (AH)

Povećava se zeleni prostor

U 1957. godini povećan je prostor pod zelenilom za oko 10 hiljada kvadratnih metara. Poduzete »Javna zelenila i groblja« ozelenilo je okoliš novih naselja na Baldekinu I. i II., a ujedno je postavilo nekoliko rasvjetnih mjesta, u što je utrošena suma od oko 20 milijuna dinara, koja su sredstva osigurali JRM i NO šibenske općine. Zelene nasade proširene su i na obali Oslobođenja, kao i na još nekim mjestima na području grada. Prema planu spomenutog komunalnog poduzeća i u ovoj godini nastavit će se radovi na ozelenjenju novog prostora u ukupnoj površini od 10.500 kvadratnih metara. Na putničkom dijelu obale na površini od preko 1500 kvadratnih metara zasadije se ukrašno bilje, a u predjelu Križa s obje strane ceste, koja vodi prema Splitu, uređuju se parkovi, dječja igrališta, a u dogledno vrijeme postaviti će se nekoliko klupa za odmaranje. Plan također predviđa povećanje zelenog prostora i u predjelu Crnice. Računa se da će za sve te radove biti potrebno oko 25 milijuna dinara, koja sredstva će se utrošiti iz Fonda za stambenu izgradnju. (J)

NARODNI ODBOR OPĆINE KNIN Natječajna komisija

raspisuje NATJEČAJ

ZA POPUNJENJE UPRAŽNjenih MJESTA DIREKTORA TRGOVAČKOG PODUZEĆA »JADRAN« KNIN I TRGOVAČKOG PODUZEĆA »JEDINSTVO« KNIN,

Rok natječaja do 25. IV. 1958.

Uslovi za postavljenje:

1. Ekonomski fakultet i najmanje 4 godine prakse u trgovini;
2. Srednja stručna sprema i najmanje 8 godina prakse u trgovačkoj struci, a od toga 4 godine na rukovodećem položaju;
3. Nepotpuna srednja škola sa najmanje 12 godina prakse u trgovačkoj struci, od čega 6 godina na rukovodećim položajima.

PISMO SA KLUPA NA RIVI

Druže uredniče!

U nediju zaranjega, a more biti da je bija i koji drugi dan, stali smo ispada jednoga volta i gledamo kako se blištu klupe — na kiši. Vrag će na mokro sisti.

Stojimo tako (nikl naslonjenj na lumbrele šta se ispod nji činu lokve ka očigledni demant privrednomen planiranju našeg električnog poduzeća) i mislimo od otomen, šta će reći u »Šibenskom listu«, da se nismo, evo, već dvi nedije javili.

— Mogli bi misliti, reći će jedan, da smo bili kolektivno u inostranstvu na usavršavanju za pisanje pisama, pa da s otin, šta smo zamukli, prinosimo iskustva, ka šta se na taki način u nikjn prilikama samo i prinosu. . .

Ma, druže uredniče, nismo baš tilf otin vodaman kreniti, mekar da se sada puno govori od autiman, putovanjiman, honorarjiman i sično. Nije da bi ote teme namin bile strane, ali je u zadnje vrime bilo događaja, od kojiman smo više razgovarali negoli, na priliku, od onomen personalcu, šta su ga takle novine zaradi toga, šta ga je poduzeće poslalo da vidi, šta bi tribalo učiniti u Šibeniku, pa da Šibenik postane ništo ka, recimo, Hamburg oli Antverpen. Šta je jadni čovik kriv, šta ga je poslalo! . . .

Tako mi kontamo za jedan veliki doživjaj u Šibeniku, šta smo vidili »Hamleta«. Bilo je puno lipo, slažu se svj šta su gledali, samo je poslin toga ostala arija ka ništo odviše tmurna. Onliko poroka i zločina najedanput!

— Ma, jedan će naš, sva je srčica, da su nekoliko dana poslin sa iste pozornice radijopivači rastrali i zadnje ekorde pisama lude Ofelije, koji ka da su se bili zalipili za prašinu i ostali u teatru . . .

Da nije bilo toga, ko bi se usudija u teatar. Ka šta se, pari nan se, prvi put u istoriji Šibenika dava »Hamlet«, tako se ti dana zbija još jedan istorijski događaj, da ga tako nazovemo. Prvi put se u Šibeniku održala konferencija advokata iz Sjeverne Dalmacije.

Niki, šta su od otomen informirani, kažu, da je na otoj konferenciji bilo, ka da je na njoj sidi ja — mladi Hamlet lično. Da su se niki kad su govorili od porezu, tarifaman i sličnin advokaskin mukaman, dospili jednako ka Hamlet prid ono: biti li ne biti.

Ma otí crni oblaci nisu donili ništa tragičnoga. Sve je svršilo lipo na slapovjiman Krke, tako misto hamletovske tragedije, stvar je svršila prijatno u stilu radijopisme . . .

Kulturni događaj je bija i nastup književnika iz Zagreba. Iza kojega su se odma javili, ka vrag iz škakule, i naši lokalni, pa nan se činilo, ka da nas sa svoga plakata prikoravaju: — E, Šibenčani a šta ste mislili!

Bilo je i drugi događaja, ka šta su onj prilikon pritresa društvenog plana. Otkrili su se kod niki poduzeća u planiranju nuke uncutarije.

Povodon toga, kažu, da je niki dotaknuti da ništo ka vaku izjavu:

— Je li se smide praviti satelite? Naravski, da se smide! I cilj svit slavi one, šta su jik napravili . . . A namjn njanke ne dadu da pripremimo uslove, kako bi u ovu našu dosadnu godinu od dvanajst miseci ubacili još koji . . . Ne razumin tliko nesvaćanje i kočenje napritka!

A sada, druže uredniče, lipo te pozdravjamo uz stisak ruke

Mi sa klupa na rivi

Sa šibenske tržnice

Sastanak »Zajednice doma i škole« Slaba kontrola roditelja

U četvrtak je održan sastanak »Zajednice doma i škole« IV. osmogodišnje škole u Šibeniku. Sastanku se odazvao veliki broj roditelja. Predsjednik školskog odbora Milivoj Brkić otvorio je sastanak. Referat kao uvodnu riječ za diskusiju održao je upravitelj škole Velimir Vlahović.

Zbog pomanjkanja školskog prostora IV. osmogodišnja škola smještena je u dvije školske zgrade udaljene jedna od druge (Gorica - Crnica). Rad u dvije školske zgrade sa dvokratnom nastavom otežava koordiniranje rada među odjeljenjima i nadzor nad istim. Školska zgrada na Gorici

ne odgovara higijenskim uslovima, jer su dvorane male i mračne, te zbog toga mora preko cijelog dana goriti električno svjetlo, da bi se nastava mogla izvoditi. Sunce malo kada ulazi u te dvorane. Uz školu nema prostora za igru, a ni ostalih nuzprostori ja za vanredni rad.

Zato je poslije referata i diskusije na prijedlog školskog odbora i roditelja formirana komisija za gradnju školske zgrade u Crnici u kojoj su ušli drugovi: Dušan Sladojević, Ivo Ninić, Ante Luketa, Stipe Krnić, Viktor Arbanas, Ilko Mazalin, Jere Ninić, Marija Baljkas, i Draga Morić.

Uočeni su nedostaci u odgoju, kao i slaba kontrola roditelja nad djecom. Izneseno je da neki roditelji suprotno odgovajaju djecu nego škola i na taj način uče djecu dvoičnosti. Ovo se istaklo u diskusiji, kad je govoreno o učenoj vjerouauka sa strane nekih učenika.

Predviđeno je bilo prikazivanje filma, ali na početku predstave temperatura je zatajila. (V.)

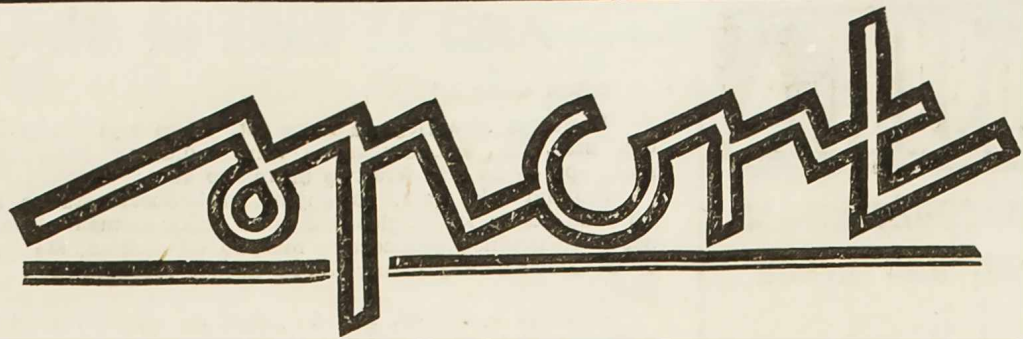
UGOSTITELJSKA KOMORA KOTARA ŠIBENIK

raspisuje

NATJEČAJ ZA TAJNIKA UGOSTITELJSKE KOMORE KOTARA ŠIBENIK

Za ovu dužnost potrebna je najmanje svršena srednja škola ili duža praksa u administraciji ugostiteljske struke. Razvrstavanje i plaća određuje se po Pravilniku ugostiteljskih komora. Rok prijave do 20. aprila 1958. godine.

OGLAŠUJTE U »ŠIBENSKOM LISTU«

I. nogometna zonska liga

„Šibenik“ - „Orijent“ 4:3 (2:0)

Prva pobjeda u gostima

U prvenstvenom nogometnom susretu, koji je u nedjelju odigran na Rijeci između »Šibenika« i »Orijenta«, pobjedila je ekipa »Šibenika« sa 4:3 (2:0). Zgoditke su postigli za »Šibenik« Ivančić 2, Tedling i Stošić, a za »Orijent« Domazet 2 i Modrić. Pred oko 3000 gledalaca sudio je Goli iz Ljubljane.

»ORIJENT«: Bracaduro, Stipčić, Svegović, Marić, Krković, Mataja, Domazet, Živković, Rajević, Modrić.

»ŠIBENIK«: Miloševski, Cvitanović, Jelenković, Fiorentini, Iljadica, Tambača, Tedling, Luštica, Ivančić, Šupe, Stošić.

»Šibenik« je na nedjeljnoj utakmici postigao prvu pobjedu u gostima. Istina minimalnim omjerom, iako je do 11. minute drugog poluvremena vodio čak sa četiri zgoditka prednosti. Domaći tim je poslije vodstva gostiju od 4:0 zaigrao mnogo bolje i u roku od 10 minuta smanjio rezultat na 4:3. Malo je trebalo pa da domaći izjednače. Po svoj prilici izgleda da je »Šibenik« poslije 4:0 bio zadovoljan postignutim rezultatom uslijed čega je dozvolio protivniku da ovaj gotovo ugrozi pobjedu tehnički i taktički bolje ekipe.

U prvom poluvremenu, iako je »Orijent« bio nešto terenski nadmoćniji, »Šibenik« je pošao na odmor sa dva zgoditka prednosti. Dok su gosti u tom dijelu iskoristili dvije povoljne šanse za gol, dotle domaći uslijed neefikasnosti nisu imali prilike da iz slobodnih situacija zatresu mrežu. U tom dijelu »Šibenik« je pružio jednu od boljih igara u ovom prvenstvu.

gdje je čitavi obrambeni red nosio glavni teret. On ga je uspješno obavio do polaska na odmor.

Prvih desetak minuta pripada gostima, koji u tom periodu postižu još dva zgoditka. Izgledalo je da će »Šibenik« katastrofalno poraziti domaću ekipu. Umjesto toga došlo je do naglog obrata. Uslijed jedne male neopreznosti obrane »Šibenika« domaći su pogodili mrežu. Oni su žustro navalili, tako da je obrana »Šibenika« imala pune ruke posla. Za svega pet minuta smanjen je omjer na 4:3. Do kraja utakmice domaći su imali još nekoliko šansi, ali ih je u tome osujetila obrana »Šibenika«.

Najbolji kod »Šibenika« bili su Mijoševski, Tedling, Luštica, Jelenković, Tambača, te Šupe samo u I. poluvremenu.

Sudac Goli ostavio je dobar utisak samo do 20. minute II. poluvremena. Ipak je pogriješio, što nije iz igre isključio Rajevića (»Orijent«).

REZULTATI XIX. KOLA

Orijent - Šibenik 3:4, Ljubljana - Rijeka 0:2, Segesta - 1:1, Uljanik - Jadran 3:2, Branik - Elektrostroj 1:3, Metalac - Odred 0:1, Trešnjevka - Lokomotiva 1:0.

TABLICA

Lokomotiva	18	14	3	1	45:10	31
Rijeka	19	14	2	3	47:13	30
Trešnjevka	19	13	1	5	35:19	27
Branik	18	11	6	4	45:27	23
Varteks	19	8	4	7	32:28	20
Odred	19	9	2	8	28:25	20
Šibenik	19	8	3	8	28:25	19
Elektrostroj	19	7	4	8	31:32	18
Ljubljana	18	7	1	10	35:40	15
Segesta	19	6	2	11	23:38	14
Uljanik	19	6	2	11	23:46	14
Orijent	19	5	3	11	23:40	13
Metalac	18	3	4	11	19:40	10
Jadran	19	2	4	13	15:44	8

PAROVI XX. KOLA

Rijeka - Metalac (7:0), Jadran - Lokomotiva (0:2), Varteks - Orijent (1:1), Šibenik - Uljanik (0:1), Odred - Branik (2:2), Elektrostroj - Segesta (1:2), Trešnjevka - Ljubljana (0:2), Rezultati u zagradama su iz jesnjskog dijela natjecanja.

Uspjeh juniora »Šibenika«

TREĆE MJESTO — Juniori »Šibenika« sa trenerom Stojanom Miletom

Juniora ekipa Šibenika, koja je ovih dana sudjelovala na međunarodnom omladinskom nogometnom turniru u Cannesu, izborila je zapažen uspjeh — osvajanje trećeg mjesta u vrlo jakoj konkurenciji.

Utakmica su se u prvom susretu sastali sa »Viersportklubom« iz Austrije, kojega su zasluženo pobijedili sa 3:1. Drugi protivnik bio je ekipa »Nurnberg« iz Zapadne Njemačke, koja je poslije ži-

lave borbe uspjela pobijediti »Šibenik« sa 1:0. Na taj način omladinci »Šibenika« osvojili su drugo mjesto u svojoj grupi i time stekli pravo da se natječu za poredak od III. do IV. mjesta. U borbi za treće mjesto, kako nam je prekojučer javljeno, sastali su se »Šibenik« i reprezentacija Cannes. U tom susretu pobijedio je Šibenik sa 2:1.

»Šubičevac« i »Galeb« na prvenstvu Hrvatske

Nakon veliko borbe završeno je u Šibeniku ekipno i pojedinačno prvenstvo kuglačkog podsava, se održavalo po međunarodnom sistemu. Konačni redoslijed ekipa je slijedeći:

1. »Šubičevac« 17.829 oborenih čunjeva, 2. »Galeb« 17.437, 3. »Lokomotiva« 17.218, 4. »Invalid« 16.997, 5. »Šipad« 16.508, 6. »Metalac« 15.722, 7. »Zanatlija« 15.364, 8. »Aluminij« 15.288 oborenih čunjeva.

U pojedinačnoj konkurenciji igrači »Šubičevca« također su dokazali da su najbolji. M. Jurišić (»Šubičevac«) oborio je najkrajnji broj čunjeva na prvenstvu: 823, zatim slijede S. Pleinča (»Lokomotiva«) 795, N. Tabua i B. Friganović (oba »Šubičevac«) po 794, S. Grubišić (»Šubičevac«) 788, Z. Baranović (»Zanatlija«) 782 i t.d. »Šubičevac« i »Galeb« kao najbolje plasirani klubovi na ovom prvenstvu stekli su pravo učestvovanja na ekipnom prvenstvu Hrvatske u kuglanju, koje počinje 19. o. mj. u Zagrebu. (Ž)

DOŠK — DINARA 3:3
RADNIČKI — PRVOBORAC
(nije odigrana)

RUDAR - ORKAN 1:1

»Rudar« iz Siverića gostovao je u prošlu nedjelju u Dugom Ratu, gdje je pred oko 400 gledalaca odigrao prvenstvenu nogometnu utakmicu sa domaćim »Orkanom«. Susret je završio s rezultatom 1:1 (1:1). Iako je za čitavo vrijeme padala kiša, igra je bila zanimljiva. Protivnici su uglavnom bili ravnopravni. »Rudar« je imao više od igre u prvom, a »Orkan« u drugom poluvremenu. Kod domaćih istakla se čitava obrana, a kod »Rudara« Novaković, Tomić, i Šikić II. Zgoditke su dali Jurić za goste, a desna spojka za domaće.

Susret je vodio Frane Lemešić iz Splita, koji je dobro obavio svoj posao. Jedino mu se može primijetiti da je suviše sjekao igru.

V. Martić

ŠAHOVSKI MEČ

U prostorijama Doma JRM održan je u nedjelju šahovski meč između članova šahovskog društva »Šibenik« i pripadnika JRM. Susret je održan na 10 ploča, a završio je pobjedom JRM sa 6:4. Od članova šahovskog društva »Šibenik« čitav poen osvojili su Erak, Šarac, i Radetić, remizirali su Dulbić i Pisa, dok su izgubili Batarelo i Naglič, koji je u susretu sa Plakotnikom pružio najbolju igru. (AH)

IZ STOLNOG TENISA

U stolnoteniskom susretu, koji je održan između ekipa Gimnazije i »Velimira Škorpik«, pobjedila je Gimnazija sa 5:2 (Z)

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik Uređuje redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik: Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka Šibenik broj 47-KB-15-Z-182

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 Din.

Tisak: »ŠTAMPA« - Šibenik

POUKA - ZANIMLIVOSTI - ZABAVA

TELEVIZIJA U GRADEVINARSTVU

Nadzorni inženjeri i paliri ne će više morati da se veru po građevinama da bi pratili i nadgledali tok građevinskih radova. Umjesto toga oni će moći da nadgledaju radove ne napuštajući malu kabinu, smještenu kraj građevine koja se zida, sjedeći ugodno i s pred specijalnog televizijskog ekrana. Kabina je razglasnim uređajima vezana za sva radna mjesta na građevini, tako da nadzorni inženjer može istovremeno da razgovara s radnicima i da izdaje uputstva. Ova nova vrsta televizijskih uređaja, namijenjenih građevinarstvu, prvi put je, sa zadovoljavajućim rezultatima isprobana prilikom nedavnog podizanja jednog oblakodera u Njujorku.

SVIJETLEĆA KOŽA

Do jednog zanimljivog otkrića došao je jedan njemački naučnik dok je, posmatrao kristale, feldspata u za ljudsko oko nevidljivoj, ultraljubičastoj svjetlosti. U trenutku kada je slučajno te kristale dodirnuo rukom, oni su počeli da svjetlucaju. Dalja ispitivanja pokazala su da ova fluorescencija potiče iz rožaste (zadebljale) kože na čovječjem tijelu. Iz komadića zadebljale kože naučnik je kasnije uspio da dobije jedan plavičast svijetleći ekstrakt.

NEOBIČAN PODVIG JAPANSKOG LJEKARA

Doktor Ujama, primarijus bolnice u japanskom gradu Kictu, uspio je da zahvaljujući jednom smjelom poduhvatu, u posljednjem trenutku spasi jednu pacijentkinju koja je imala teško trovanje gasom. Dvadesetdvođodisna bolesnica bila je donesena u bolnicu u veoma kritičnom stanju: puls joj se jedva osjećao, a krvni pritisak je bio veoma spao. Ne promišljajući mnogo, doktor Ujama je bolesnicu »zapakovao« u led i držao je tako sve dok joj tjelesna temperatura nije spala na 32,5 stepeni. Zatim joj je, u roku od svega pet minuta, istočio jednu četvrtinu otrovane krvi i u krvotok joj ubacio 1.000 kubnih centimetara svježeg. Bolesnica se poslije ovoga relativno brzo oporavila od trovanja koje bi se, bez ovakve intervencije doktora Ujame, završilo smrću. Ovako velike količine tuđe krvi inače se u ljekarskoj praksi nikad ne daju odraslim osobama, već samo djeci.

ALPSKI GLEČERI SE POVLAČE

U toku protekle godine glečeri na padinama Istočnih Alpa još više su se povukli. Do ove konstatacije došao je šef austrijskog instituta za izučavanje glečera, doktor Klebelsberg, koji je tokom 1957. izvršio ispitivanje i mjerenje pedeset alpskih glečera. Glečeri na Alpima počeli su da se smanjuju prije nekoliko godina i otada taj proces neprekidno traje. Postojano smanjivanje ledenih površina na Alpima ima znahtan uticaj na klimu u ovom dijelu Evrope.

RUDNO BLAGO NA ANTARKTIKU

Prema pisanju londonskog »Dejli mela«, Fuksova ekspedicija je za vrijeme prelazanja preko antarktičkih kontinenata otkrila prostrana ležišta antracita i skupocijenih minerala. Rezerve uglja visoke kalorične vrijednosti toliko su velike da bi zadovoljele potrebe Velike Britanije u ovom materijalu za slijedećih pedeset godina. Međutim, drago kamenje čije je prisustvo utvrđeno u planinskom vijencu Šektlon, nalazi se u ležištima čija širina nije mogla biti procjenjena.

POSAO U KUĆI NE UMARA

Profesor Pasmor, docent na katedri fiziologije univerziteta u Edinburgu, kontrolirao je, pomoću jedne specijalne maske za disanje i jednog veoma osjetljivog toplotnog brojača, koliki utrošak energije zahtijevaju najvažniji poslovi u kući. Evo tri primjera (brojke pokazuju utrošak kalorija za jedan minut): Pripremanje jela 2,5, Čišćenje stana 3,5, spremanje kreveta 4,2. Ovi podaci moći će se bolje procijeniti ako se uporede s količinom kalorija potrebnim za neke druge poslove: Šetnja 3,5, utovar uglja u rudniku 8,4. Zaključak: najnaporniji (ali vremenski i najkraći) dio svakidašnjeg ženinog posla u kući iznosi — po količini utrošene energije — točno polovinu najlakšeg rada u rudniku. Ako se uzme prosjek svih kućnih poslova, žena u kući umara se manje kad radi nego kad bi sve to vrijeme šetala. Tako bar tvrdi profesor Pasmor.

IDEALNO LICE

Najidealnije žensko lice na svijetu, koje bi zadovoljilo sve zahtjeve jednog umjetnika, moralo bi, po mišljenju predsjednika Udruženja američkih karikaturista Kelifa (Calliff) da ima: čelo — princeze Margarite Rouz (Engleska), nos — Dine Lolobride (Italija), usne — Brižite Bardo (Francuska), kosu — američke glumice Eb Lejn, a bradu — svjetske prvakinje u klizanju Kerol Hejs (Sjedinjene Američke Države).

JAJE - REKORDER

U portugalskom selu Entrokamento jedna kokoška postala je rekorderka — stručnjaci tvrde da joj pripada titula svjetskog rekordera — time što je snijela jaje teško 180 grama, to jest oko četiri puta teže od običnog. U istom tom selu postoji još jedna kokoška-rekorderka koja je nedavno snijela jaje od 130 grama. Oba jajeta izložena su, tako da im se svijet »može da divi«.

TELESKOP ZA POSMATRANJE SVEMIRSKIH LETILICA

Predsjednik sovjetske Komisije za proučavanje klimatskih uslova na drugim planetama, Barabašev, izjavio je nedavno da opservatorija u Harkovu gradi teleskop za posmatranje interplanetarnih i svemirskih brodova. Prema njegovom mišljenju, proučavanje fizičkih uslova na Mjesecu i ostalim planetama mora se uporno i svestrano vršiti još dugo vrijeme budu riješeni. Na prva putovanja u svemir bit će poslana prvo životinje. Da se na to ipak ne će dugo čekati, najbolji je dokaz to što se već gradi specijalni teleskop za posmatranje međuplanetarnih i svemirskih letjelica.

Obračunajući se onima koji su se dobrovoljno javili za let u svemir, naučnik Barabašev je rekao da još nije došlo vrijeme da bi ljudi mogli da lete kroz vasionu i da će tako nešto biti dozvoljeno sovjetskim građanima tek kad svi problemi u vezi s takvim letovima budu riješeni. Na prva putovanja u svemir bit će poslana prvo životinje. Da se na to ipak ne će dugo čekati, najbolji je dokaz to što se već gradi specijalni teleskop za posmatranje međuplanetarnih i svemirskih letjelica. (Sedma Sila)

Mali savjeti

NEZAMJENJIVO POVRĆE

Od svih vrsta povrća najviše trošimo krumpir. On je nezamjenjiv u kuhinji zbog svojih dobrih osobina; ima ga kroz cijelu godinu, vrlo je hranjiv, lako probavljiv i može ga se prirediti na razne načine. Sada u proljeće, još nema novog voća i povrća, krumpir nam je takoreći jedina hrana s većom količinom potrebnih vitamina. Osim onih uobičajenih načina, evo nekoliko novijih recepata za pripremanje jela od krumpira.

POPEČCI OD KRUMPIRA (4 osobe)

U slanoj vodi skuhamo 0,75 kg oljuštenog krumpira, prgnječimo ga, začiniimo s malo soli, margarina i mljeka, te dodamo sitno isjeckanog peršina. Sve dobro izmješamo, pravimo popečke, uvaljamo ih u mrvicu od kruha i pržimo na margarinu ili masti. Uz to poslužimo salatu.

KRUMPIR NA ROŠTILJU

Pristavimo kuhati veće krumpire. Kad su napola kuhani, ogulimo ih, prepolovimo ih po dužini, premažemo malo uljem i poslažemo na užareni roštilj, da se peku s obje strane. Kada su gotovi, posipimo ih sa sitno isjeckanim peršinom i začiniimo uljem.

PUDING OD KRUMPIRA (4 osobe)

Skuhamo kilogram krumpira u kori. Ocijedimo ga, oljuštimo i prgnječimo. Dodajmo masi malo

mljeka, jedno jaje i malo luka, prženog na margarinu ili maslacu. Dobro namažemo oblik za puding i obložimo ga krumpirovim tijestom na koje složimo meso ili ribu, koja nam je ostala od ranijeg obroka. Možemo iskoristiti i preostalo povrće. Zatim taj sloj pokrijemo opet krumpirom i stavimo kuhati na paru jedan sat. Kad je gotov, istresemo ga iz oblika i poslužimo uz umak od rajčice ili kakvu salatu.

SOUFFLE OD KRUMPIRA

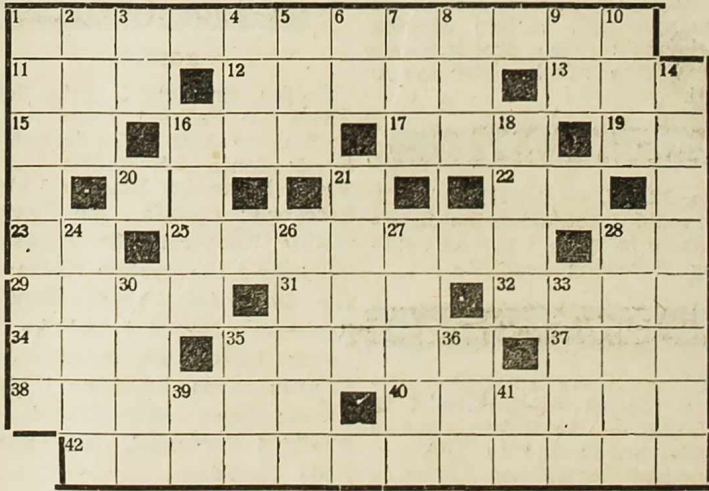
U pire od krumpira umiješamo ribanog sira, malo papra, dva žumanjka i na koncu čvrsti snijeg od dva bjelanjka. Masu stavimo u namazanu, po mogućnosti vatrostalnu zdjelu. Odozgo posipimo mrvicom od kruha, ribanim sirom i sa nekoliko žličica margarina ili maslaca, pa sve stavimo u vruću pećnicu. Kad se zarumeni i digne, souffle je gotov.

SLATKI PUDING

Kuhajmo i prgnječimo jedan kilogram krumpira. U zdjeli mješajmo dugo dva jaja sa 10 dkg šećera i koricom od limuna, pa onda dodajmo krumpir i malo grožđica. Ako je tijesto pretvrdo, dodajmo nešto mljeka, a ako je previše mekan malo brašna. To ovisi o vrsti krumpira. Oblik za puding dobro namažemo margarinom ili maslacem, ispunimo ga masom i pečemo pola sata. Kada je pečeno istresimo ga i posipimo šećerom. (NIS)

Križaljka

VODORAVNO: 1. sastavljanje i crtanje zemljovidnih karata, 11. doskočica, masna šala, 12. tajiti, skrivati, 13. poljudjelski alat, 15. kemijski simbol za aluminij, 16. svezak, 17. ličko narodno žensko ime, 19. inicijali imena i prezimena suvr. slovenske slikarice (»Ičko«), 20. prjtok urala u SSSR, 22. slovo grčkog alfabeta, 23. dva različita

OKOMITO: 1. četvrtgodište, 2. pariski kreator ženske mode, 24. otok u jezeru Mala Prespa, 3. automobilska međunarodna oznaka za Kinu, 4. organ vida, 5. žbun, 6. Evrope, 30. pripadnik divljeg naroda, 33. mjesto na otoku Ugljanu, 35. proljetni mjesec, 36. ovam različita konsonanta, 10. vrsta papige, 14. uništena, 16. hip, čas, 18. strano žensko ime, 21. čuveni

Rješenje križaljke iz prošlog broja: 1. Preko, 5. Šator, e, 9. radijator, a, 13. sl. 15. maraton, 16. p.s. 17. Lipik, s, 19. kadet 21. o-

dan, 22. kas, 24. Cina, 25. Vir, 26. kanal, 28. san, 29. a, j, 30. kavalir, 32. La (Lantan), 33. nacija, 34. Emerik. (J.V.)